

AM FILIDH GAIDHEALACH,

OR THE

HIGHLAND MINSTREL:

COLLECTION OF THE MOST POPULAR ANCIENT AND
MODERN SONGS

OF

THE GAEL OF SCOTLAND.

"'S taitneach leam facail nam fonn."—*Ossian.*

INVERNESS:
HUGH MACKENZIE, BANK LANE

1877.

THE CHIEF CHURCHES OF THE WORLD.

THE CHIEF CHURCHES OF THE WORLD.

BY JAMES WALTER MURRAY, M.A.
LITERARY AND BIBLICAL WRITER, WITH
MANY HUNDRED ILLUSTRATIONS.

THE CHIEF CHURCHES OF THE WORLD.

WITH A HISTORY OF CHRISTIANITY, AND
A HISTORY OF THE CHURCHES OF THE WORLD.

IN FIVE VOLUMES.

THE CHIEF CHURCHES OF THE WORLD.
VOLUME I.

LITERARY AND BIBLICAL WRITER,
WITH A HISTORY OF CHRISTIANITY,

CLAR-INN SIDH.

Miann a Bhaird Aosda	1
Oran do dh' Ian Mac Shir Thormoid Mhic-Leoid	6
An talla 'm bu ghna le Mac-Leoid	8
Mort na Ceapaich	10
Latha Inbher-Lochaidh	14
Oran nan Fineachan Gaelach	18
Oran do Phrionnsa Tearlach	23
An Ribhinn Aluinn Eibhinn Og	24
Cead-Deireannach Nam Beann	27
Oran a Bhotail	29
Marbh-Rann an Ughdair dha Fein	32
Latha Chuilodair	34
Am Feile Preasach	38
Feasgar Luain	40
Moladh na H-oighe Gaelich	43
Cumhadh a' Bhaird air son a Leannain	46
Cuachag nan Craobh	49
Oran Cumhaidh	51
Oran do Mhac-'Ic- Alasdair Ghlinne-Garaidh	53
Oran Leannanachd	57
Ealaidh Ghaoil	60
Oran d' a Leannan	62
Mali Bheag Og	65
Mairi Laghach	67
Fear a Bhata	71
An Nighean Bhuidh Bhan	73
An Cailin Dileas Donn-	74
An Gille Dubh Ciar-Dhubh	76
Mort Ghlinne-Comhann	78
Mairi Ghreannar	82
Moladh Chabair-Feidh	84
Oran Allabain Suiridh	89
Oran Ducha	92
Oran Bhraigh Rusgaich	94
Oran nam Fineachan Gaelach	98
Oran d'a Cheile Nuadh-Poasa	104
Briogais Mhic Ruairidh	110
Coire-Cheathaich	113
Oran do Chaitpein Huistein, Lochlaiteir	116
Dhia Gleidh 'Bhanrigh	120

AM FILIDH GAIDHEALACH.

MIANN A BHAIRD AOSDA.

O càraibh mi ri taobh nan allt,
A shiubblas mall le ceumaibh ciùin,
Fo sgàil a bharraich leag mo cheann,
'S bi thus' a ghrian ro-chairdeil rium.

Gu socair sìn's an fheur mo thaobh,
Air bruach nan dithean 's nan gaoth tlà,
'S mo chas ga sliobadh 's a' bhraon mhaoth,
'S e lùbadh tharais caoin tro'n bhlàr.

Biodh sòbhrach bhàn is àillidh snuadh,
Mu'n cuairt dom' thulaich is uain' fo' dhriùchd,
'S an neòinean beag 's mo lamh air cluain,
'S an ealabhuidd' aig mo chluais gu h-ùr.

Mu'n cuairt do bhruachaibh àrd mo ghlinn',
Biodh lùbadh ghèug a's orra blà;
'S clann bheag nam preas a' tabhairt seinn,
Do chreagaibh aosd' le òran gràidh.

Briseadh tro chreag nan eidheann dlù,

Am fuaran ùr le torraman trom,

'S freagraidh mac-talla gach ciùil,

Do dh' fhuaim srutha dlù nan tonn.

Freagraidh gach cnoc, agus gach sliabh,

Le binn-fhuaim geur nan aighhean mear;

'N sin cluinnidh mise mile geum,

A' ruith mu'n cuairt domh 'n iar 'san ear.

Mu'n cuairt biodh lù-chileas nan laogh,

Ri taobh nan sruth, no air an leirg.

'S am minnean beag de'n chòmhraig sgìth,

'N am achlais a' cadal gu'n cheilg.

Sruthadhl air sgèith na h-òsaig mhìn,

Glaodhan maoth nan crò mu'm chluais,

'N sin freagraidh a mheanmhì-spreidh,

'Nuair chluinn, an gineil, is iad a ruith a nuas.

A ceum an t-sealgair ri mo chluais!

Le sranua ghàth, a's chon feadh sléibh,

'N sin dearsaidh an òig air mo ghruaidh,

'N uair dh-eircas toirm air sealg an fhéidh.

Dùisgidh smior am chnaimh, 'nuair chluinn,

Mi tailmrich dhös a's chon a's shreang,

Nuair ghlaodhar—"Thuit an damh!" tha mo bhuiinn

A' leum gu bed ri àrd nam beann.

'N sin chi mi, air leam, an gadhar,

A leanadh mi an-moch a's moch;

'S na sleibh bu mhiannach leam ' thaghall,

'S na creagan a' freagairt do'n dös.

Chi mi 'n uamh, a ghabh gu fial,

'S gu tric ar ceumaibh roi 'n oidhch';

Dhùisgeadh ar sunnd le blathas a crann,

'S an sòlas chuaich a bha mòr aoibhneas.

Bha ceò air fleagh bhàrr an fhéidh,
 An deoch á Taéig 's an tonn ar ceòl,
 Ge d' sheinneadh tàisg 's ge d' rànadhl sléibh,
 Sinnté 's an uaimh bu sheamh-ar neoil.

Chi mi Beinn-àrd is àillidh fiamli,
 Ceann-feadhna air mhile beann,
 Bha aisling nan damh 'na ciabh,
 'S i leabaidh nan nial a ceann.

Chi mi Sgorr-eild' air bruach a ghlinn'
 An goir a chuach gu biinn an tòs.
 A's gorm mheall-àild' na mìle giubhas
 Nan luban, nan earba, 's nan lön.

Biodh tuinn òg a snàmh le sunnd,
 Thar linne 's mìne giubhas, gu luath;
 Srath ghiubhais uain' aig a ceann,
 A' lubadh chaoran dearg air bruaich.

Biodh eal' aluinn an uchd bhàin,
 A snàmh lc spreigh air bharr nan tonn,
 'Nuair thogas i sgiath an àird,
 A measg nan nial cha'n fhàs i tràm.

'S tric i 'g astar thar a chuain,
 Gu asraidih fhuar nan ioma' ronn,
 Far nach togar breid ri crann,
 'S nach sgoilt sron dharaich tonn.

Bì thusa ri dosan nan tom,
 Is cumha' do ghaol ann ad bheul,
 Eala ' thriall o thìr nan tonn
 'S tu seinn dhomh ciùil an aird nan speur.

O! eirich thus' le t-òran ciùin,
 'S cuir naigheachd bhochd do bhròin an ceil;
 'S glacaidh mac-talla gach ciúil,
 An gùth tùrsa sìn o d' bheul.

Tog do sgiath gu h-àrd thar chuan,
 Glac do luathas bho neart na gaoith,
 'S eibhinn ann am chluais am fuaim,
 O'd chridhe leòint'—an t-òran gaoil.

Co an tir on gluais a' ghaoth,
 Tha giulan glaodh do bhroin on chreig?
 Oigeir a chaidh uain a thriall,
 'S a dh-fhàg mo chiabh għlas gu'n taic,
 'M b'eil dedir 'do ruisg O! thusa ribhinn,
 Is mìne mais' 's is gile làmh?
 Sòlas gu'n chrìoch do'n għruaidh mhaoith,
 A chaoidh nach gluais on leabaidh chaòil!

Innsibh, o thréig mo shuil, a ghaoth'
 'C àit, am beil a chuil' a fàs,
 Le glaodhan broin 's na brìc r'a taobh,
 Le sgiath gun deò a cumail blàir.

Togaibh mi—càraibh le'r laimh threin,
 S cuiribh mo cheann fo bhàrrach ùr,
 'N uair dh'eireas a' ghrian gu h-àrd,
 Biodh a sgiath uain' os ceann mo shùil.

An sin thig thu O! aisling chiùin,
 Tha 'g astar dlù measg reull na h-àidhch',
 Biodh gniomh m' oidhche ann ad cheòl;
 Toirt aimsir mo mhuirn gu'm chuimhn'.

O! m'anam faic an ribhinn òg,
 Fo sgéith an daraich, righ nam flath,
 'S a lamh shneachd' measg a ciabhan òir,
 'Sa meall-shuil chiùin air òg a gràidh.

E-san a' seinn ri' taobh 's i balbh,
 Le cridhe leum, 's snàmh' na cheòl,
 An gaol bho shuil gu suil a falbh,
 Cuir stad air féidh nan sleibhtean mòr.

Nis thréig am fuaim, 's tha cliabh geal mìn,

'Ri uchd 's ri cridhe gaoil a' fàs,

S a bilibh ur mar ròs gun smal,

Mà bheul a gaoil gu dlu an sàs.

Sòlas gun chrioich do'n chomunn chaomh,

A dhuisg dhomh m' aoibhneas äit nach pill,

A's beannachd do t-anams' a ruin,

A nighean chiuin nan cuach-chiabh grinn.

'N do thréig thu mi, aisling nam buadh?

Pill fathast—aon cheum beag—O, pill!

Cha chluinn sibh mi, Ochoin! 's mi truagh.

A bheannaibh mo ghraidh—slàn leibh.

Slàn le comunn caomh na h-dige,

A's oigheannan bòidheach, slàn leibh;

Cha leir dhomh sibh, dhuibhse tha samhradh,

Ach dhòmsa geamhradh a chaoideh.

O! cuir mo chluas ri fuaim Eas-mòr,

Le 'chrònan a' tearnadh on chreig.

Bi'dh cruit agus shlige ri'm thaobh,

'S an sgiath a dhian mo shinnsir sa' chath.

Thig le càirdeas thar a chuain,

Osag mhìn a għluais gu mall,

Tog mo cheo air sgiath do luathais,

'S imich grad gu eilean fhlaitheis.

Far'm beil na laoich a dh-fhalbh o shean,

Aní cadal trom gun dol le ceol,

Fosgħlaibh-sa thalla Oisein a's Dhaoil,

Thig an oidhche 's cha bhi'm bard air bhrath.

Ach O m'an tig i seal m'an triall mo cheo,

Gu teach man bàrd, air àrd-bheinn as nach pill.

Fair cruit 's mo shlige dh-iunnsaid 'n roid,

An sin, mo chruit, 's mo shlige ghraidh, slan leibh.

O R A N

DO DH' IAIN MAC SHIR THORMOID MHIC-LEOID.
LE MAIRI NIGHEAN ALASDAIR RUайдH.

H-ithill uthill agus o,
 H-ithill o h-oireannan
 H-ithill uthill agus o,
 H-ithill o-h-o h-oireannan,
 H-ithill uthill agus o,
 H-ithill o h-oireannan
 Faillill o h ullill o,
 H-o ri ghealladh h-i-il-an.

Ge do theid mi do m' leabaiddh
 Cha'n é cadal is miannach leam,
 Aig ro mheud na tuile,
 'S mo mhuilean gun iarann air,
 Tha mholtair ri paidheadh,
 Mur cailtEAR am bliadhna mi,
 'S gur feumail domh faighinn,
 Ge do ghabhainn an iasad i.
 H-ithill, &c.

Tha mo chion air a chlachair,
 Rinn m'aigne-sa riarachadh,
 Fear mor, a bheoil mheachair,
 Ge tosdach, gur briathrach thu ;
 Gu'm faighinn air m' fhacal
 Na caisteil ged dh'iarrainn iad ;
 Cheart aindeooin mo stàta,
 Gun chàraich sud fiachan orm.
 H-ithill, &c.

Ged a thuirt mi riut clachair,
 Air m'fhacal cha b'fhiòr dhomh e,
 Gur rioghail do shloinneadh
 'S gur soilleir ri iarraidh e,

Fior Leòdach ùr, gasda,

Foinnidh beachdail, glic fialaidh thu,
De shliochd nam fear flathail,

Bu mhath an ceann chliaranach.

H-ithill, &c.

Ach a mhic ud Shir Thormoid,

Gu'n soirbhich gach bliadhna dhut,
Chuir buaidh air do shliochd-sa,

Agus piseach air t-iarmadan;
'S do'n chuid eile chloinn t-athar,

Anns gach rathad a thriallas iad,
Gu'n robh toradh mo dhurachd

Dol nan run mar bu mhiannach leam.

H-ithill, &c.

'Nuair a theid thu do'n fhireach,

'S ro mhath chinneas an fhiadhach leat,
Le d' lothain chon ghleusda

Ann ad dheigh 'nuair thrialladh tu,
Sin, a's cuilbhear caol, cinnteach,

Cruaidh, direach, gun fhiaradh annu;
Bu tu sealgair na h-eilid,

A choilich, 's na liath-chirce.

H-ithill, &c.

Tha mo chion air an Ruairidh,

Gur luaineach mu d' sgeula mi,
Fior bhoinne geal suairc' thu,

Am beil uaisle na peacaige,
Air an d'fhàs án cul dualach,

'S e na chuachagan teud-bhuidhc,
Sin a's urla glan, suairce,

Cha bu tuairisgeul breugach e.

H-ithill, &c.

Slan iomradh dhut Iain,

Gu mu rathail a dh' eireas dut,

'S tu mac an deagh athar,
 Bha gu mathasach meaghrachail,
 Bha gu furbhailteach, daonnachdach,
 Faoilteachail, deirceachail,
 Sàr cheannard air *trìp* thu,
 Na'n cuirte leat feum orra.
 H-ithill, &c.

Gur àluinn am marcach
 Air each an glaic diollaid thu,
 'S tu cumail do phearsa
 Ann an cleachdad, mar dh' iarrainn dut,
 Thigeadh sud ann ad laimh-sa
 Lann spainteach, ghorm, dhias-fhada,
 A's paidhir mhath *phiostral*
 Air crios nam ball sniomhanach.
 H-ithill, &c.

AN TALLA 'M BU GHNA LE MAC-LEOII

LE MAIRI NIGHEAN ALASDAIR RUAIDH.

RIGH! gur muladach ' tha mi,
 'S mi gun mhire gun mhànan,
 Anns an talla 'm bu gnà le Mac-Leoid.
 Righ! gur, &c.

Taigh mor macnasach, meaghrach,
 Nam macaibh' s nam maighdean,
 Far 'm bu tartarach gleadhraich nan corn.
 Taighmor, &c.

Tha do thalla mor prìseil,
 Gun fhasgadh gun dian air,
 Far am facadh mi 'm fion bhi 'ga ol.
 Tha do thalla, &c.

Och mo dhiobhail mar thachair,
 Thainig dil' air an aitreabh,
 S' ann a's cianail leam tachairt na còir.
 Och mo dhiobhail, &c.

Chi mi 'n chliar a's na dàimhich,
 A'tréigsinn na fàrdaich,
 On nach éisd thu ri failte luchd-ceoil,
 Chi mi 'n chliar, &c.

Shir Tormaid nam bratach,
 Fear do dhealbh-sa bu tearc e,
 Gun sgeilm a chuir asad no bosd.
 Shir Tormaid, &c.

Fhuair thu teist, a's deagh urram,
 Ann am freasdal gach duine,
 Air dheiseachd 's air uirighioll beoil.
 Fhuair thu teist, &c.

Leat bu mhiannach coin lugh-mhor,
 Dol a shiubhal nan stuc-bheann,
 'S an gunna nach diultadh le h-ord.
 Leat bu mhiannach, &c.

'S i do lamh nach robh tuisleach,
 Dol a chaitheadh a chuspair,
 Le d' bhogha cruidh, ruiteach, deagh-neoil,
 'S i do lamh nach, &c.

Glac throm air do shliasaid,
 An deigh a snaitheadh gun fhiaradh,
 'S barr dosrach de sgiathan an eoin.

Glac-thorm, &c.

Bhiodh céir ris na crannaibh,
 Bu neo-eisleannach tarruinn,
 'Nuair a leumadh an t-saighead ó d' mheoir,
 Bhiodh céir ris. &c.

'Nuair a leigte o d' laimh i,
 Cha bhiodh oirleach gun bhathadh,
 Eadar corran a gàinne 's an smeoirn.

'Nuair a leigte, &c.

N am dhut tighinn gu d' bhaile,
 'S tu bu tighearnail gabhail,
 Nuair shuidheadh gach caraid mu d' bhord.

'N am dhut tighinn, &c.

Bha thu measail aig uaislean,
 'S cha robh beagan mar chruathas ort,
 Sud an cleachdadadh a fhuair thu t-aos oig.

Bha thu measail, &c.

Gu 'm biodh farum air thaileasg,
 Agus fuaim air a chlarsaich,
 Mar a bhuiteadh do shàr mhac Mhic-Leoid,
 Gn 'm biodh farum, &c.

Gur h-e b' eachdraidh 'na dheigh sin,
 Greis air uirsgeul na Feinne,
 'S air cuideachda cheir-ghil nan croc.

Gur h-e b' eachdraidh, &c.

MORT NA CEAPAICH.

LE IAN LOM.

'S tearc an diugh mo chuis ghàire,
 Tigh'n na raidcan so 'niar;
 'G amharc fonn Inbher-làire,
 'N deigh a stràchdadadh le siol;
 Tha Cheapach na fàsach,
 Gun aon aird oirre 's fiach;
 'S leir ri fhaicinn a bhraithrean,
 Gur trom a bhàrc oirnn an t-sion.

'S ann oirnne thainig an diombain,
 'Sa 'n iomaghuin gheur;
 Mur tha claidheamh ar finne,
 Cho minig n' ar deigh;
 Paca Thurcach gun shreadh,
 Bhi a pinneadh ar cleibh;
 Bhi n' ar breacain g' ar filleadh,
 Measg ar cinne mor fein.

'S gearr o chomhairl' n h-aoine,
 Dh' fhag a chaoidh sinn fo sprochd;
 O am na feill-Micheil,
 Ge b'e nith rinn mo lot;
 Dh' fhag sud n' ar miol-mhuir sinn
 'S na'r fuigheall spuirt air gach port;
 'Nuair theid gach cinneadh ri chéile,
 Bidh sinne sgaoilte mu 'n chnoc.

'S ann di-sathuirne gearr uainn
 Bhuail an t-tearrchall orm spot;
 'S mi caoidh nan corp geala,
 Bha call na fala fo 'm brot;
 Bha mo lanhansa croabhlach,
 'N deigh bhi taosgadh 'ur lot;
 Se bhi ga 'r cuir ann au ciste,
 Tùrn as miste mi nochd.

B' iad mo ghraidh na cuirp chùraidh,
 Anns 'm bu dlù chur na'n sgian;
 'S iad na 'n sineadh air urlar,
 'N seomar ùr ga 'n cur sios;
 Fo chasan shiol Dhughail
 Luchd a spuilleadh na 'n cliabh;
 Dh' fhag àlach am biodag
 Mur sgàile ruidil 'ur bian.

C' aite 'n robh e fo 'n adhar,
 A sheall n'ur bathais gu geur,
 Nach tugadh dhuibh athadhi,
 A luchd 'ur labhairt 's 'ur beus ;
 Mach o chlainn bhrathair n-athar
 Chaidh 'm bainn an aibhisteir threin ;
 Ach mu rinn iad bhur lotsa,
 'S trom a rosad dhaibhl fein.

Tha sibh 'n cadal thaigh duinte,
 Gun smuid deth gun cheo ;
 Far 'n d' fhuair sibh 'n garbh dhusgadh,
 Thaobh 'ur chuil a's 'ur beoil ;
 Ach na 'm faigheadh sibh ùinc
 O luchd ur mhi-ruin bhi beo ;
 Cha bu bhaile gun surd e,
 Bhiodh air' air muirn 's air luchd-ceoil.

A leithid de mhort cha robh 'n Albuinn,
 Ged bu bhorb iad na 'm beus ;
 'S bochd an sgeul eadar bhraithrean ;
 E dhol an lathair mhic Dhé ;
 Mur am bàt air an linne,
 Ge b'e shireadh na deigh ;
 Cha d'thain' a leithid do mhilleadh,
 Air ceann-cinnidh fo 'n ghréin.

Tha mulad air m' inntinn
 Bhi 'g innseadh bhur beus
 'S ann a ghabh iad am fath oirbh
 'N uair chaidh 'ur fagail leibh fein ;
 'Sa chuir sibh cungaидh 'ur casaibh,
 Ann an Aros na 'n téud ;
 'S 'ur buachaillean bàth-chruibh,
 Ann an garadh nam péur.

'S ann an sin a bha 'n cinneadli
 Bh' air am milleadh o 'n ceil ;
 Chaidh a ghlacadh droch spioraid,
 Ann an ionad fiamh Dlié ;
 Sinn am fath mu 'n robh sginean,
 Cho minig 'n 'ur deigh ;
 'S a 'neach nach do bhuaileadh,
 Bhi ga bhuan anns a bhréig.

Ach a Mhoir-fhear Chlann-Domhnuill
 'S fad do chomhnuidh measg Ghall,
 Dh' fhag thu sinne n'ur breislich,
 Nach do fhreasdail thu 'n t-am ;
 Nach do gleidh thu na h-itean,
 Chaidh gun fhios dhut air chall ;
 Tha sinn corrach as t-aogais,
 Mur cholainn sgaoilte gun cheann.

Gur h-iom' organach sgaiteach,
 Lub bhachlach, sgiath chrom ;
 Eadar drochaid Allt Eire,
 'S Rugha Shleibhte nan tonn ;
 A dheanadh leat eiridh
 Mu 'm biodh do chreuchdan lan tholl ;
 'S a rachadh bras ann a t-èirig,
 Dheagh Shir Sheumais nan long.

Chuir Dia oirnn craobh shiochaint,
 Bha da 'r dionadh gu leoir ;
 D 'm bu choir dhuinn bhi striochdadh,
 Fhad 'sa 'n cian bhiodh maid beo ;
 Ma's sinn fhein a chuir dith oirr',
 B' olc an dioladh sinn oirnn ;
 Tuitidh tuagh as na flaitheas,
 Leis an sgathar na meoir.

'N glan fhiuran so bh' againn,
 'N taobh so fhlaitheas Mhic Dhé;
 Thainig sgiursadh a bhais air,
 Chaill sinn thoirt le srachd geur;
 'N t-aon fhiuran a b' aillidh
 Bh' ann 's phairee 'n robh speis;
 Mur gu 'm buaineadh sibh ailean,
 Leis an fhaladair geur.

Tha lionn-dubh air mo bhualadh,
 'N taobh tuathal mo chleibh;
 'S miu mhaireas e buan ann,
 B' fhearr leam uam e mur chéud:
 Gar an teid mi g'a innseadh,
 Tha mi cinnteach a' m' sgeul;
 Luchd dheanadh na sithne,
 Bhi-feadh na tire gun deigh.

LATHA INBHER-LOCHAIDH.

LE IAN LOM.

H-i rim h-ō-ro, h-o-ro leatha,
 H-i rim h-ō-ro, h-o-ro leatha,
 H-i rim h-ō-ro, h-o-ro leatha,
 Chaidh an latha le Clann-Domhnuill.

AN cuala' sibhse 'n tionndadh duineil,
 Thug an camp bha 'n Cille-Chuimein;
 'S fad chaidh ainm air an iomairt,
 Thug iad as an naimhdean iomain.

H-i rim, &c.

Dhirich mi moch madainn dhomhnaich,
 Gu barr caisteil Inbher-Lochaidh,
 Chunna' mi 'n t-arm a dol an ordugh,
 'S bha buaidh an là le Clann-Domhnuill.

H-i rim, &c.

Direadh a mach glun Chuil-eachaidh,
 Dh' aithnich mi oirbh surd 'ur tapaidh ;
 Ged bha mo dhuthaich na lasair,
 'S éirig air a chus mar thachair.

H-i rim, &c.

Ged bhiodh Iarlaigh a bhraghaidh,
 An seachd bliadhna so mar tha e,
 Gun chur, gun chliathadh, no gun àiteach,
 'S mach an riadh bho 'm beil sinn paigthe.

H-i rim, &c.

Air do laimhse Thighearna Lathairn,
 Ge mor do bhosd as do chlaidheamh,
 'S ioma oglaoch chinne t-athar,
 Tha 'n Inbher-Lochaidh na laidhe.

H-i rim, &c.

'S ioma fear goirseid agus pillein,
 Cho math 'sa bha riamh dhethi d' chinneadh,
 Nach d' fhaod a bhotan thoirt toiram,
 Ach faoghlum snàmh air Bun-Neimheis.

H-i rim, &c.

Sgeul a b' aite 'nuair a thigeadh,
 Air Caim-beulaich nam beul-sligneach,
 H-uile dream dhiu mur à thigeadh,
 Le bualadh lann an ceann ga 'm bristeadh.

H-i rim, &c.

'N latha sin shaoil leo dhol leotha,
 'S ann bha laoich ga 'n ruith air reothadh,
 'S ioma slaodanach mor odhar,
 Bha na shineadh air Ach'-an-tothair.

H-i rim, &c.

Ge be dhireadh Tom-na-h-aire,
 Bu lionor spog ùr ann air dhroch shailleadh,
 Neul marbh air an suil gun anam,
 'N deigh an sgiursadh le lannan,

H-i rim, &c.

Thug sibh toiteal teith ma Lochaidh,
 Bhi ga 'm bualadh ma na sronan,
 Bu lion'or claidheamh clais-ghorm comlnard,
 Bha bualadh an lamhan Chlann-Domhnuill.

H-i rim, &c.

Sin 'nuair chruinnich mor dhragh na fhalach
 'N am rusgadh na 'n greidlein tana.
 Bha iongnan nan Duimhneach ri talamh,
 An deigh an luthean a ghearradh.

H-i rim, &c.

'S lionmhor corp nochta gun aodach,
 'Tha na 'n sineadh air chnocain fhraoiche,
 O 'n bhlar an greaste na saoidhean,
 Gu ceann Leitir blar a chaorainn.

H-i rim, &c.

Dh' innsinn sgeul eile le firinn,
 Cho math 'sa ni cleireach a sgriobhadh ;
 Chaideh na laoich ud gu 'n dicheall
 'S chuir iad maoim air luchd am mi-ruin,

H-i rim, &c.

Iain Mhuideartaich nan seol soilleir,
 Sheoladh an cuan ri la doillear,
 Ort cha d' fhuaradh briste coinnidh,
 S ait' leam Barra-breac fo d' chomas.

H-i rim, &c.

Che b' e sud an siubhal clearbach,
 A thug Alasdair do dh' Albainn,
 Creachadh, losgadh, agus marbhadh ;
 'S leagadh leis coileach Strath-bhalaighd.

H-i rim, &c.

An t-eun dona chaill a cheutaidh ;
 An Sasunn, an Albainn, 's 'n Eirinn,
 Is it e a curr ua sgeithe,
 Cha mhiste leam ged a gheill e.

H-i rim, &c.

Alasdair nan geur lann sgaiteach,
 Gheall thu 'n dé a bhi cuir as daibh,
 Chuir thu 'n retreuta seach an caisteal,
 Seoladh gle mhath air an leantuinn.

H-i rim, &c.

Alasdair nan geur lann guineach.
 Na 'm biodh agad armuin Mhuile ;
 Thug thu air na dh' fhalbh dhiu fuireach,
 'S retreut air pràbar an duileisg.

H-i rim, &c.

Alasdair Mhic Cholla glasda,
 Lamh dheas a sgoltadh nan caisteal ;
 Chuir thu 'n ruaig air Gallaibh glasa,
 'S ma dh'ol iad càl gun chuir thu asd' e.

H-i rim, &c.

'M b' aithne dhuibhse 'n Goirtean-odhar,
 'S math bha e air a thothar.
 Cha 'n inneir chaorach, no ghobhar;
 Ach fuil Dhnuimhneach an deigh reothadh.
 H-i rim, &c.

Bhur sgrios mu 's truagh leam 'ur caradh,
 'G eisdeachd an-shocair 'ur pàistean
 Caoidh a phannail bh' ann 's 'n àraich
 Donnalaich bhan Earraghàel.

H-i rim, &c.

ORAN NAM FINEACHAN GAELACH.

LE IAIN DUBH MAC IAIN 'IC AILEIN.

'S i so 'n aimsir a dhearbhár
 An targanach dhuinn,
 'S bras meamnach fir Alba
 Fo 'n armaibh air thus;
 'N uair dh' éireas gach treuin-laoch
 Nan éideadh glan ur,
 Le run feirg' agus gairge
 Gu seirbhís a chruin.

Theid mathaibh na Gaeltachd
 Gle shanntach sa chuis,
 'S gur lionmhír each seang-mheár
 A dhamhsas le sunnd,
 Bi'dh Sasunnaich caillte
 Gunn taing dhaibh ga chionn,
 Bi'dh na Frangaich nan campaibh
 Gle theann air an cul.

'N uair dh' éireas Clann-Domhnuill

    Na leoghaínn tha garg,
 Na beo-bheithir, mhor-leathunn,
 Chonns-punnaich, gharbh,
 Luchd sheasamh na corach
 Dh'an ordugh lanu-dhearg,
 Mo dhoigh gu'm bu ghorach
 Dhaibh toiseachadh oirbh.

Tha Rothaich a's Rosaich,

    Gle dheonach teachd 'nar ceann,
 Barraich an treas seorsa,
 Tha chomhnaidh measg Ghall ;
 Clann Donachaidh cha blireug so
 Gun eireadh libh 's gach am,
 Mar sin is clann Reabhair
 Fir ghleusta, nach éisd gu'n bhi annt.

'S iad Clann-an-Nab an seorsa
 A théid boidheach nan triall,
 'S glan comhdach nan comhlaín
 Luchd leonadh nam fiadh ;
 Iad féin a's Clann-P'harlain
 Dream àrdanach, dian,
 'S ann a b' àbhaist gu 'n àireamhl
 Bhi 'm fabhar Shiol Chuinn.

Na Leodaich am por glan

    Cha b' fholach 'ur siol,
 Dream rioghail gun fhotus
 Nan goisaid, 's nan sgiath,
 Gur neartmhor, ro-eolach
 'Ur n-oig-fhir, 's 'ur liath,
 Gur e cruadal 'ur dualchas
 A dh' fhuasgail sibh riamhl.

Clann Iomhninn o'n Chréithich
 Fir ghle għlan gu'n smur,
 Luchd nan cuilbheirean gleusda
 'Nam feuma nach diult:
 Thig Niallaich th' air saile
 Air bħarcaibh nan sugh,
 Le 'n cabhlach luath lan-mhor
 O Bhàghan nan tur.

Clànn-Illean o'n Dreollainn
 Theid suindach san ruraig
 Dream a chlosadh aineart,
 Gun taing choisinn buaidh;
 Dream rioghail do-chiosaitch,
 Nach striochda do'n t-sluagh,
 'S iomadh mile deas, direach,
 Bheir inntinn dhuibh suas.

Gnr guineach na Duimhnich
 'N am bhriseadh cheann,
 Bi'dh cnuachdan gan spuachdad
 Le cruadal 'ur lann,
 Dream uasal ro naimhreach,
 Bu dual bhi san Fhraing,
 'S ann o Dhiarmad a shiolaich
 Por lionmhor nach gann.

Tha Stiubhartaich ur għlan
 Nam fiurain gun għiomh.
 Fir shuindach nan lu-chleas
 Nach tionndaidh le fiamh,
 Nach gabb ċuram roi mhui seag
 Cha b' fhiu leo bhi crion,
 Chu ba shugradh do dhu-ghall
 Cuis a bhui dhibh.

Gur lionmhor lamh theoma
 Aig Eoghann Loch-iall,
 Fir cholganda, bhorganda,
 'S oirdheirce gniomh,
 Iad mar thuilibheum air chorra-ghleus
 'S air chon-fhadh ro dhian
 'S i mo dhuilse 'n am rusgadh
 Nach diult sibh dol sios.

Clann-Mhuirich nach soradh
 A chonspairn ud ial,
 Dream fhuilteach gun mhor-chuis
 Dha'n coir a bhi fial,
 Gur gaisgeil fior-sheolta,
 Ar mor thionail chiad,
 Ni sibh spoltadh air feolach
 A stroiceadh fo 'n ian.

Tha Granndaich mar b' abhaist
 Mu bhraidih uisge Spe,
 Fir laidir ro-dhaicheil
 Theid dan ains an streup,
 Nach iarr cairdeas no fabhar
 Air namhaid fo'n ghrein,
 'S i n-ur làmhach a dh' fhàgas
 Fuil bhlàth air an fheur.

Tha Frisealaich ainmeil
 Aig seanachaibh nan crioch,
 Fir gharbha ro chalma,
 'Ur fearg cha bu shi;
 Tha Catanaich foirméil
 Si 'n armachd am miann,
 'An cath gairbheach lc 'r n-armaibh
 A dhearbh sibh 'ur gniomh.

Clann-Choinnich o thuath dhuinn
 Luchd bhuanachd gach cis;
 Gur fuasgailteach, luath-lamhaich
 'Ur n-uaislean san stri;
 Gur lionuhor 'ur tuadh-cheathairn
 Le 'm buailtibh de nì;
 Thig sluagh dumhail gu'n chunnta
 A dùthaich Mhic-Aoidh.

Nis o chuimhnich mi m' iomrall,
 'S fàth iunntraichinn iad,
 Fir chunnabhalach chumaite,
 Ni cuimse le 'n laimh,
 Nach dean ionluas mu aona-chuis
 Chionn iunntais gu bràth,
 Gur muirneach ri 'n iomradh
 Clann-Fhiunnlaidh Bhrài'-bhàru.

Thig Gòrdanaich, 's Greumaich,
 Grad gleusd as gach tìr;
 An cogadh rìgh Tearlach
 Gum b' fheumail dha sibh;
 Griogaraich nan geur-lann
 Dream speiseil naun pios,
 Air leam gum bi 'n eucoir
 'Nuair dh' éighte sibh sios.

Siosalaich nan geur-lann
 Theid treun air chùl arm,
 An Albainn 's an Eirinn
 B' e 'ur beus a bhi gàrg,
 An àm dol a bhualadh
 B' e 'n cruadal 'ur calg,
 Bu ghuineach ur beuman
 'N uair dh' éireadh 'ur fearg.

Nam biodh gach curaidh treun-mhor
 Le chéile san àm,
 Iad air aon iñntinn dhìrich
 Gun fhiaradh, gun chàm,
 Iad cho cinnteach ri aon fhear,
 'S iad tìthcach air geall,
 Dh' aindeoin mùiseag nan dù-Ghall,
 Thig cùis thar an ceann.

ORAN DO PHRIONNSA TEARLACH.

LE ALASDAIR MAC MHAIGHSTIR ALASDAIR.

O hì-ri-ri, tha e tighinn,
 O hì-ri-ri, 'n rìgh tha uainn,
 Gheibheamaid ar n'airm 's ar n'éideadh
 'S breacan-an-fhéilidh an cuaiç!
 'S eibhinn leam fhìn tha e tighinn,
 Mac an rìgh dhliglich tha uainn,
 Srios mòr rioghail d'an tig àrmachd,
 Claidheanh a's targaid nan dual.
 O hi-ri-ri, &c.

'S ann a tighinn thar an t-sàile,
 Tha 'm fear ard a's àille snuadh,
 Marcaiche suindach nan stéud-each,
 Rachadh gu li-eutrom san ruaig.

O hi-ri-ri, &c.

Samhuilt an fhaoillich a choltas,
 Fuaradh froise 's fada cruaidh,
 Lann thana 'na 'laimh gu cosgairt,
 Sgoltadh chorp mar choirc' air cluain.

O hi-ri-ri, &c.

Tòrmam do phìoba 's do bhrataich,
 Chuireadh spiorad bras san t-sluagh,
 Dhèireadh ar n-àrdan 's ar n-aigne,
 'S chuirt' air a phrasgan ruaig !

O hi-ri-ri, &c.

Tairneanach a *bhomh* 's a *channain*,
 Sgoilteadh e'n talamh le' chru'as,
 Fhreagradh dha gach beinn a's beallach,
 'S bhodhradh a mhac-tall ar cluas !

O hi-ri-ri, &c.

Gur maирg d'an éideadh san là sin,
 Còta granda 'n mhàdar ruadh,
 Ad bheileach dhubb a's *coc-àrd* innt',
 Sgoilteas mar an chàl ro'n chruaidh.

O hi-ri-ri, &c.

AN RIBHINN ALUINN EIBHINN OG.

LE ROB DONN MAC-AOIDH.

Tha Deòrs' air a' Mhàidsear
 Ro dhán' ann an cainnt,
 An rìbhinn àluinn, éibhinn, òg.
 Sior chur an céill,
 Gu robh é-san fo *staint**
 An rìbhinn àluinn, éibhinn, òg.
 Ach 'nuair théid an t-òsd,
 Mu 'n bhòrd ann an rancaibh,
 Olaidh e gu càirdeach,
 Deoch-slainte na baintighearn,
 Bidh h-uile fear do chàch,
 Mach o Sàlaidh, toirt taing dha,
 An rìbninn àluinn, éibhinn, òg.

* E bhi cheana pòsd'

Mu 'm faca mo shùil thu,
 'S e 'n cliù ort a fhuair mi,
     A rìbhinn àluinn, éibhinn òg.
 Mar gu'm bu bhan-dé thu,
 Gu 'n géilleadh an sluagh dhut,
     A rìbhinn àluinn, éibhinn òg.
 Shaoil leam gu'm bu bhòsd,
 A chuid mhòr bliasa luaidh riut,
 Gus do shìn an ccòl,
 Sa sin gun tug iad a suas mi,
 Ach chreid mi h-uile drannd dheth,
 'S an danns 'n uair a għluais thu,
     A rìbhinn àluinn, éibhinn, òg.

Shuidh mi ann an ciùl,
 Mar gu 'n duisgeadh á *transs* mi,
     A rìbhinn àluinn, éibhinn, òg.
 Is dh'amhairceadh an triùir ud,
 Le 'n sùilean, 's le sannt ort,
     A rìbhinn àluinn, éibhinn, òg.
 Do réir mar a dh-fhaodains'
 A h-aodann a rannsachadh,
 Dhùraigeadh Salaidh,
 Am Maidsear 'n a' bhantrach ;
 Tha aoibhneas air Deòrsa,
 Mu 'n bhròn bh' air a' Għranndach,
     An rìbhinn àluinn, éibhinn, òg.

Cha 'n 'eil a h-aon,
 'S a' *Bhatàillean* d' an eòl thu,
     A rìbhinn àluinn, éibhinn, òg.
 Nach 'eil ort a bruadar,
 Mas fuasgait' no pòsda,
     A rìbhinn àluinn, éibhinn, òg.
 Gus an ruig e Tearlach,
 Am maisdear a b' òige ;

Ged bu chruaidh aìnm
 Ann an armaitì rìgh Deòrsa,
 Chaoch'leadh e faobhar,
 Le gaol fo do chòir-sa,
 A rìbhinn àluinn, éibhinn, òg.

Am fear a bhios an gaol,
 Cha 'u flaoadar leis 'fhuadach,
 A rìbhinn àluinn, éibhinn, òg.
 'S ann is cruaidh a 'chàs,
 Gus am pàidhean a dhuais dha,
 A rìbhinn àluinn, eibhinn, òg.
 Fuiligidh mi sùil,
 No fuiligidh mi cluas dhiom,
 Ma tha aon d 'n triùir nd,
 As tric thasa luaidh' riut,
 Cho tinn le do ghaol,
 Ris an aon flear a's fuath leat,*
 A rìbhinn àluinn, éibhinn, òg.

'S e 'n t-aobhar nach ordaichinn,
 Salaidh do 'n a Chòirucil,
 An rìbhinn àluinn, éibhinn, òg.
 Eagal gu 'in bitheadh càch
 Ann an naimhdeas r' a bheò dha,
 An rìbhinn àluinn, éibhinn, òg.
 Creutair cho caoimhneil riut,
 Is maighdeann cho bòidhche,
 Ri! bu mliòr an diobhail,
 Gu 'n cailleadh tu g' a dheòin iad,
 Suiridhich an t-saoghal,
 Le aon flear a phòs dh,
 A rìbhinn àluinn, éibhinn, òg.

B'e Rob Donn féin "an aon thear a b' fhuath leatha."

CEAD-DEIREANNACH NAM BEANN.

LE DONNACHADH BAN MAC-AN-T-SAOIR.

Bha mi'n dé 'm Beinn-dòrain,
 'S na còir cha robh mi aineolach,

Chunna mi na gleanntan
 'S na beanntaichean a b'aithne dhomh;

Be sin an sealladh éibhinn

Bhi 'gimeachd air na sléibhtibh,

'Nuair bhiodh a ghrian ag éiridh,

'Sa bhiodh na féidh a langanaich.

'S aobhach a ghreibh uallach,

'Nuair ghluaiseadh iad gu farumach,

S' na h-éildean air an fhuaran,

Bu chuannar na laoigh bhallach ann;

Na maoisicéan 's an ruadh-bhuic,

Na coilich dhubh a's ruadha,

'S e'n ceòl bu bhinne chualas

'Nuair chluinnt' am fuaim 'sa chamhanaich.

'S togarach a dh' fhalbhainn

Gu sealgaireachd nam beallaichean,

Dol 'mach a dhìreadh garbhlaich,

'S gu'm b'ana-moch tigh'nn gu baile mi;

An t-uisge glan san t-àile

Thar mullach nam beann arda,

Chuidich e gu fàs mì;

'Se rinn domh slàinnt a's fallaineachd,

Fhuair mi greis de'm àrach

Air àiridhean a b' aithne dhomh,

Ri cluiche, 's mire 's màran,

An caoimhneas blàth nan caileagan;

Bu chùis an aghaidh nàduir

G'um maireadh sin an dràst ann,

'S b' éigin bhi ga'm fàgail

'Nuair thàinig tràth dhuinn dealachadh

'Nis o'n bhual an aois mi,
 Fhuair mi gaoid a mhaireas domh
 Rinn milleadh air mo dheudach,
 'S mo léirsinn air a dalladh orm ;
 Cha'n urrainn mi bhi treubhach,
 Ged' a chuirinn feum air,
 'S ged' bhiodh an ruaig am' dhéigh-sa,
 Cha dean mi ceumi ro chabhagach.

Ged' tha mo cheann air liathadh,
 'S mo chiabhagan air tanachadh,
 'S tric a leag mi mial-chù
 Ri fear fiadhaich ceannartaich ;
 Ged' bu toigh leam riamh iad,
 'S ged' fhaicinn air an t-sliabh iad,
 Cha téid mi 'nis g'an iarraigdh
 O'n chaill mi trian na h-analach.

Ri àm dol anns a bhùireadh,
 Bu dùrachdach a leanainn iad,
 'S bhiodh uair aig sluagh na duthchla,
 'Toirt òrain ùra 's rannachd dhaibh ;
 Greis eile mar ri càirdean,
 'Nuair bha sinn anns na Càmpan,
 Bu chridheil anns an àm sinn ;
 'S cha bhiodh an dràm oirnn annasach.

'Nuair bha mi 'n toiseach m' dige,
 'S i ghòraich a chum falamh mi ;
 'S e fortan tha cuir oirne
 Gach aon ni còir a' ghealladh dhùinn ;
 Ged' tha mi gann a stòras,
 Tha m' intinn làn de shòlas,
 O'n tha mi ann an dòchas
 Gu'n d'rinn nigh'n Dheòrs' an t-aran domh.

Bha mi 'n dé 'san aonach,
 'S bha smaointean mòr air am' aire-sa,
 Nach robh 'n luchd-gaoil a b'àbhaist
 Bhi siubhal fàsaich mar rium ann,
 'Sa bheinn is beag a shaoil mi,
 G'un deanadh ise caochladh ;
 O'n tha i 'nis fo chaoirich,
 'S an thug an saoghal căr asam.

'Nuair sheall mi air gach taobh dhiom,
 Cha'n fhaodainn gun bhi smalanach,
 O'n theirig coill' a's fraoch ann,
 S na daoine bh'ann, cha mhaireann iad
 Cha'n 'eil fiadh r'a shealg ann,
 Cha'n 'eil eun no earb ann,
 'M beagan nach 'eil marbh dhiabh,
 'Se rinn iad falbh gu baileach as.

Mo shoraidh leis na frìthean,
 O's miobhailteach na beannaibh iad,
 Le biolair uainne a's fìor-uisg,
 Deoch uasal rìmheach, cheanalta,
 Na bhàrran a tha prìseil,
 'S na fàsaichean tha lionmhor,
 O's àit a leag mi dhiom iad,
 Gu bràth mo mhile beannachd leo !

ORAN A BHOTAIL.

LE DONNACHADH BAN.

'Nuair a shuidheas sinn socrach
 'S a dh-ðlas sinn botal,

Cha'n aithnich ar stoc bhuainn
 Na chuireas sinn ann;
 Thig onoir a's fortan
 Le sonas a chopain,
 Ga'r son nach bi deoch oirnn
 Mu'n tog sinn ar cean?

Bheir an stuth grinn oirnn
 Seinn gu fileanta,
 Chuir a thoil-inntinn
 Binneas n'ar cainnt,
 Chaisg i ar 'n iota
 'N flior dheoch mhilis,
 Bu mhuladach sinne,
 Na 'm biodh i air chall.

Deoch slàinnte nan gaisgeach
 Nan Gàëlibh gasda,
 Ga'm b' àbhaist mar fhasan,
 Bhi pòit air an drám,
 Luchd gaoil an stuth bhlasda,
 'S air dhaoirid an lacha,
 Nach caomhnadh am beartas
 A sgapadh 'san àm.

Fear g'am beil nì
 Gheibh e na shireas e,
 Fear a tha crionda
 Fanadh e thàll;
 Fear a tha mì'or
 Cha'n fhuilic sinn' idir e,
 'S am fear a bheil grinneas
 Théid iomain a nàll.

'S ro rioghail an obair
 Sruth briogar na togalach,
 Ioc-slainnt a bhogaicheas
 Cridhe tha gann;

'S e chuireadh an sòdan
 Air fear a bhìodh togarrach,
 'S chuireadh e 'm bodach
 A' fearr á bhiodh teann.

Cha 'n 'eil e 'san tir,
 Uasal no cumanta,
 Nach 'eil air thì
 Gach urram a th' ann,
 Ge do bhiodh stri
 Mu thogail na muirichean,
 Cia mar is urrainn sinn
 Fuirreach bho'n dràm ?

Tha e fionnar do'n chreabhaig
 A h-uile la gréine
 Thig teas o na speuraibh
 Thar sléibhteán nam beann,
 'S e math ri la reòta
 Chuir blàth's ann am pòraibh
 An fhir théid g'a dheòin
 An taigh-òsda na dheann.

Cuiridh e sunnd
 Air muinntir eireachdail,
 Timcheall a bhùird
 S cuid eile dhiubh damhs' ;
 Thogamaid fonn
 Neo-throm a's ceileirin,
 'S freagarrach sheinneas sinn
 Deireadh gach rann.

O'n shuidh sinn cho fada,
 'S gu'n dh-òl sinn na bh'againn,
 'S i chòir dol a chadal
 O'n thàinig an t-ám,
 Cha'n fhòghnadh ach paillteas
 Thoirt sòlas ga'n aigneadh,

Deoch mhòr anns a inhadainn
 Gu leigheas ar ceann,
 Am fear tha gun chli,
 Cuiridh e spiorad ann.
 Togaidh e crì
 Gach fear a tha fann,
 Théid am fear tinn
 Gu grinn air mhirreadh ;
 'S e leigheas gach tannis,
 Deoch mhilis an dràm.

MARBH RANN AN UGHDAIR DHA FEIN.

LE DONNACHADH BAN.

Fhir tha 'd sheasamh air mo lic
 Bha mise mar tha thu'n dràst ;
 Si mò leaba 'n diugh an uaigh,
 Cha'n'eil smior no smuais a'm' chnàimh :
 Ged' tha thusa làidir, òg,
 Cha mhair beo, ged' fhuair thu dàil ;
 Gabh mo chomhairle 's bi glic,
 Cuimhnich tric gu'n tig aìn bàs.

Cuimhnich t-anam a's do Shlànuigh'r,
 Cuimhnich Phàrras thar gach àit ;
 Gabh an cothrom gu bhi sàbhailt
 Ann an gàirdeachas gu bràth ;
 Ged' a thuit sinn anns a ghàradh
 Leis an fhàilling a rinn Adh'mh,
 Dh'èirich ar misneach as ùr
 'Nuair fhuair sinn Cùmlnant 'nan Gràs.

Cuimhnich daonnan a chur romhad,
 Gu'n coimheadh thu a h-uile àithn',
 O'se cumhachdan an ard rìgh
 Rinn am fàgail air dà chlàr;
 Chaidh sin liubhairt do Mhaois;
 Rinn Maois an liubhairt do chàch;
 Na'm b'urrain sinne ga'm freagradh,
 Cha b'aobhar eagail am bàs.

Caochladh beatha th' ann 's cha bhàs,
 Le beannachadh gràsimhor, buan;
 Gach neach a ni a chuid is fearr,
 'S math 'n t-àit am faigh e dhuais;
 Cha bhi'n t-anam ann an càs,
 Ged' tha'n corp a' tàmh 's an uaigh,
 Gus an latha'n tig am Bràth
 'S an éirich sliochd Adhaimh suas.

Seinnear an tròmpaid gu h-àrd,
 Cluinnear 's na h-uile àit' a fuaim;
 Dùisgear na mairbh as a bhlàr
 'N do chàràich càch iad 'nan suain.
 'S mheud 'sa chailleadh le an-uair,
 No le annradh fuar a chuain;
 Gu sliabh Shioin théid an sluagh,
 Dh' fhaotain buaidh le fuil an Uain.

Gheibh iad buaidh, mar fhuar an siol,
 A chinn lionmhor anns an fhònn;
 Cuid deth dh'fhàs gu fallain, dìreach,
 'S cuid na charran ìosal cròm:
 Gleidhear a chuid a tha lionntach,
 'Am beil brìgh a's torradh tròm;
 Caillear a chuid a bhios aotrom,
 'S leigear leis a ghaoith am moll.

Cha'n'eil bean na duine beò,
 Na lànain phòsda nach dealaich ;
 Bha iad lìonnihor sean a's og.
 Ar luchd-eòlais nach 'eil maireann :
 Cha b'e sin an t-aobhair bròin
 Bhi ga'n cuir fo'n fhòid am falach,
 N'am biodh am bàs na bhàs glan,
 Cha bu chàs talamh air thalamh.

Ghabh mi 'nis mo chead do'n t-saoghal,
 'S do na daoine dh'fhuirich ann ;
 Fhuair mi greis gu sunndach aotrum,
 'S i 'n aois a rinn m 'fhàgail fann :
 Tha mo thàlantan air caochladh,
 'S an t-aog air tighinn 's an àm ;
 'S e m' achanaich air sgàth m' Fhear-saoraidh
 Bhi gu math 's an t-saoghal thàll.

L A T H A   C H U I L O D A I R.

LE IAN RUADH STIUBHART.

AIR FONN—“*Mort Ghlinne Comhann.*”

O! gur mor mo chuis mhulaid,
 'S mi ri caoine na guin a ta 'm tnir,
 A rìgh! bi laidir ' tu 's urrainn,
 Ar naimhdean a chumail fo chìs
 Oirnne 's laidir diuc Uilleam,
 'N rag mheirleach tha guin aige dhuinn ;
 B'e sud salchar nan steallag,
 Tigh'n an uachdar air chruineachd an fhuinn.

Mo chreach Tearlach ruadh, boidheach,
 Bhi fo bhinn aig rìgh Deorsa nam biasd ;
 B'e sud diteadh na còrach,
 An fhirinn 'sa beul foipe sios ;
 Ach a rìgh mas a deoin leat,
 Cuir an rioghachd air seol a chaidh dhinn,
 Cuir rìgh dligheach na còrach,
 Ri linn na tha beo os ar cinn.

Mo chreach armait nam breacan,
 Bhi air sgaoileadh 's air sgapadh 's gach àit,
 Aig fior bhalgairean Shasuinn,
 Nach do ghnathraigheach bonn ceartas na'n dail ;
 Ged a buannaich iad baiteal,
 Cha b'ann da 'n cruadal na 'n tapadh a bha,
 Ach gaoth n-iar agus frasan,
 Thigh'n a nios oirnn bharr machair nan Gall.*

S truagh nach robh sinn an Sasunn,
 Gun bhi cho teann air ar dachaидh sa bha,
 'S cha do sgaoil sinn cho aithghearr,
 Bhiodh ar dicheall ri seasamh n'a b' feàrr ;
 Ach 's droch dhraoidheachd a's drachdan,
 Rinneadh dhuinne mu 'n deachas na 'n dail,
 Air na frìthean eolach do sgap sinn,
 'S bu mhi-chomhail gun d' fhairtlich iad oirnn.

Mo chreach mhor ! na cuirp ghlé-gheal,
 Tha na 'n laidh' air na sleibhteann ud thall.

* Allusion is here made to *Nairn*, where the Duke of *Cumberland* celebrating his birth-day on the night preceding the battle. Thither Highlanders wended their way, expecting to take him by surprise; it blew in their faces a tremendous storm of rain and wind, and frustrated the attempt. The storm continued next day, and tended singularly to discomfit the operations of the mountaineers in the commencement, and ultimately to their total and precipitate rout.

Gun ehiste gun leintean,
 Ga 'n adhlaiceadh fhein anns na tuill ;
 Chuid tha beo dhiu 'n deigh sgaoileadh,
 'S iad ga fògar le gaothan thar tuinn ;
 Fhuair a Chuigs' a toil fein dinn,
 'S eha chan iad ach "réubaltaich" ruinn.

Fhuair na Gaill sinn fo 'n casan,
 'S mor a nàire 'sa masladh sid leinn,
 N deigh ar dùthcha 's ar 'n àite,
 A spùilleadh 's gun bhlaths againn ann ;
 Caisteal Dhuinidh 'n deigh a losgadh,
 'S e na laraich lom, thosdach, gun mhiagh ;
 Gu 'm b'e 'n caochala' goirt e,
 Gu 'n do chaill sinn gach sochair a b' fhiach.

Cha do shaoil leam, le m' shùilean,
 Gu 'm faicinn gach cùis mar a tha,
 Mur spùtadh nam faoilleach,
 'N am nan luidhean a sgaoileadh air blàr ;
 Thug a chnibhle car tionndaidh,
 'S tha ioma fear aime-cheirt an càs ;
 A Rìgh seall le do chaoimhneas,
 Air na fir th' aig na naimhdean an sàs.

'S mor eucoir 'n luchd ordnigh,
 An fhuil ud a dhortadh le foill ;
 Mo sheachd mallachd aig Deorsa, †
 Fhuair e 'n lath' ud air ordugh dha fein ;
 Bha 'n da chnid air a mheoirean,
 Moran giogan gun trocair le foill ;
 Mheal e sinne le chòinhra',
 'S gu 'n robh ar barail ro mhòr air r'a linn.

† Lord George Murray.

Ach fhad 'sa 's beo sinn r'ar latha,
 Bi'dh sinn caoidh na ceathairn chaidh dhinn,
 Na fir threubhach bha sgairteil,
 Dheanadh teugbhail le claidheamh 's le sgiath;
 Mur biodh siantan 'n ar n' aghaidh
 Bha sinn shios air ar 'n agairt gu dian,
 'S bhiodh luchd Beurla na 'n laidhe,
 Ton-air-cheann, b'e sid m'aighear's mo mhiann.

Och nan och! 's mi fo sprochd,
 'S mi 'n dràsda ri osnaich leam fein
 'G amharac feachd aii dù-Rosaich,
 'G ithe féur agus cruineachd an fhuinn
 Rothaich iargalt a's Cataich,
 Tigh'n a nall le luchd chasaig a's lann,
 Iad mar mhiol-choin air acras,
 Siubhal criochan, charn, chlach, agus bheann.

Mo chreach! tìr air an tainig,
 Rinn sibh nis clar reidh dh'i cho lom,
 Gun choirce gun gìnàisich,
 Gun siol taght' ann am fàsach na 'm fonn
 Pris na circ air an spàrdan,
 Gu ruige na spàinean thoirt uainn,
 Ach sgrios na craoibhe f'a blà dhiubh,
 Air a crionadh fo barr gus a bonn.

Tha ar cinn fo 'na choille,
 'S eigin beanntan a's gleannan thoirt oirnn,
 Sinn gun sùgradh gun mhacnus,
 Gun eibhneas, gun aitneas, gun cheol,
 Air bheag bidhe no teine,
 Air na stùcan an laidheadh an ceò,
 Sinn mar chomhachaig eile,
 Ag eisdeachd ri deireas gach lò.

A M F E I L E P R E A S A C H.

LE COINNEACH MAC-CHOINNICH.

'S e feile preasach tlachd mo rùin,
 'S osan nach ruig faisg an glùn,
 'S cota breac nam basan dlù,
 'S bonaid dhù-ghorm thogarrach.

B' annsa leam am féile cuach,
 Na casag de 'n aodach luaight',
 'S brigis nan ceannglaichean cruaidh,
 Gur e'n droch-uair a thogainn dh'i.
 'S e feile preasach, &c.

Tha mo rùn do'n eideadh lăs,
 Cuach an fhéilidh nan dlù bhăs,
 Shiubhlain lcis 's na sléibhtean căs,
 'S rachainn brais air obair leis.
 'S e feile preasach, &c.

Ge'd a tharlainn ann sa' bhéinn,
 Fad na seachduin 's mi leam féin,
 Fuachd na h-oidich' cha dean dhomh beud,
 Tha 'm breacan fhéin cho caidearach.
 'S e feile preasach, &c.

Shiubhlain leis feedh ghleann a's sleibh,
 'S rachainn do'n chlachan leis fhéin,
 Tlachd nan gruagach ' uaill nan steud,
 S è deas gu feum n'an togramaid.
 'S e feile preasach, &c.

'S ealamh eadrom è sa' ghleann,
 'S cuilbheir réidh fo' sgéith gun mheang,
 A dh'fhagaidh udlaich ceir-gheal fánn,
 A bheireadh srann sa leagadh e.
 'S e feile preasach, &c.

Am féileadh air am beil mi'n geall,
 Dealg nar guaillibh suas gun fheall,
 Crios ga għlasadh las neo-theann,
 'S biodh e gach am gu baganta.
 'S e feile preasach, &c.

'S ann leam bu taitneach è bhi n-àird,
 'Nam dhomli tachairt ri mo għrædh,
 B'fhearr leam seachduin dheth na dhà
 De bħrigis għrainnde rag-sheallach.
 'S e feile preasach, &c.

'S caomh a'n t-éide 'm breachdan úr,
 'S ann air féin a dh'eireadh cliù,
 Mar sin 's buaigh-larach ann 's gach cùis,
 'S e dheanadh turn gun eagal air.
 'S e feile preasach, &c.

'N am do ghaisgich dol air feum
 Gàēl ghast gu sracadh bhéin,
 Piob ga spalpadh 's anail réidh,
 A chuireadh eud a's fadadh annt.
 'S e feile preasach, &c.

B'e sud caismeachd àrd mo rùin,
 Cronan gāireach, bàrr, gach ciùl,
 Brais phuirt mheara, leanadh dlù,
 Cliath gu lúghor grad-mheurach.
 'S e feile preasach, &c.

Nuair a għlact' san achlais i,
 Beus bu taitnich chuna' mi,
 Siunnsair pailt-thollach gun dì—
 Os cionn a chinn gu fad-chrannach.
 'S e feile preasach, &c.

'S i 's boichie dreach 'sa 's tlachdmhor snuagh,
 Tartrach, sgairteil, brais phuirt luath,
 Muineal cròm air uchd nam buaigh,
 Chluinnte fuaim 'nuair ragadh i.

'S e feile preasach, &c.

A ri! bu ruith-leumach na meoir,
 Dànnsa brais m'un seach gun leon,
 Is iad air chrith le mire gleòis,
 Chluinnte sròl gu farumach.

'S e feile preasach, &c.

Bheireadh i air ais gu fònn
 An cridhe dh'fhàs gu tùrsach, tròm,
 'S chuireadh i spioraid 's gach sonn
 Gu dol air am gu spadaireachd.
 'S e feile preasach, &c.

Fhuair i 'n t-urram thar gach ceòl,
 Cuiridh i misneach 's 'gach feoil,
 Togaidh i gu aird nan ncoil,
 Inntinn seoid gu baitealach
 'S e feile preasach, &c.

FEASGAR LUAIN.

LE UILLEAM ROS.

Feasgar Luain, a's mi air chuairt,
 G'un cualas fuaim nach b' fluathach leam,
 Ceòl nan teud gu h-òrdail, reidh,
 A's coisir da reir os a chionn;

Thuit mi 'n caochladh leis an iognadh,
 A dhaisig mo smaointean a null,
 'S chuir mi 'n ceil gu'n imichinn céin,
 Le m'aigeadh fein, 's e co'-strèap riùm.

Chaidh mi steach an ceann na còisir,
 An robh òl a's ceòl as dànn's,
 Ribhinnean, a's fleasgaich òga,
 'S iad an ordnigh grinn gun mheang;
 Dhearcas fa leath air na h-dìghean,
 Le ròsg foil a null 'sa nall,
 'S ghlacadh mo chridhe, 's mo shùil cò'ladh,
 'S rinn an gaol mo leòn air ball!

Dhiuchd mar aingeal, ma mo choinneamh,
 'N ainir òg, bu ghrinne snuadh;
 'Seang shlios fallain air bhlà canaich,
 No mar an eal' air a chuan;
 Suil ghorm, mheallach, fo chaoil mhala
 'S caoin' a sheallas 'g amharac uath,
 Beul tlà, tairis' gun ghnè smalain,
 Dha'n guà carthannachd gun uaill.

Mar ghath gréin' am madainn cheitein,
 Gu'n mheath i mo leirsinn shùl,
 'S i ceumadh ùrlair gu réidh, iompaidh,
 Do reir pugannan a chiùil;
 Ribhinn mhòdhail, 's fior-ghlan fòghlum,
 Dh-fhion-fhuil mhòrghalach mo rùin,
 Reull nan dìghean, grian gach còisridh,
 'S i'n chiall chòmhraidh, cheòl-bhinn, chiùin.

'S tearc an sgeula sunnait t-éugaisg,
 Bhi ri fheatainn san Ròinn-Eòrp,
 Tha mais', a's feile, tlachd, a's ceutaidh,
 Nach facas leim fein fa m' chòir,

Gach cliù a' fàs riut mùirn, 's an àillteachd
 An sùgradh, 's a màran beoil,
 'S gach buaidh a b'ailli, bh' air *Diana*,
 Gu' leir mar fhagail, tha aig Mòir.

'S bachlach, duallach, căs-bhuidh,' cuachach,
 Càradh suaineas gruaig do chinn,
 Gu h-ăluinn, bòidheach, faineach, òr-bhuidh',
 An caraibh sedighn' 'san òrdugh grinn,
 Gun chron a'fàs riut, a dh' fheut' aireamh,
 O do bharr gu sàil do bhuinn;
 Dhiuchd na buaidhean, dìgh, mu'n cuairt dut,
 Gu meudachdain t-uaill 's gach puing!

Bu leigheas éugail, slan o'n Eug,
 Do dh' fhear a d' fheudadh bhi ma d' chòir,
 B' fhearr na'n cadal bhi na t-fhagaisg,
 'G éisdeachd agallaidh do bheoil;
 Cha robh *Bhenus* a measg leugaibh,
 Dh' aindeoин fécuantachd cho boidh'ch,
 Ri mùirninn mhìn, a leon mo chridh',
 Le buaidhean,' 's mi 'g a dìth ri m' bheo'.

'S glan an fhion-fhuil as na fhriamhaich
 Thu, gun fhiarradh mhiar, mo mheang,
 Cinneadh mòrghalach, bu chrodha,
 Tional cò'ladh cho'-stri lànn,
 Bhuin'eadh cùis a bharr nan dù'-Ghall,
 Sgiursadlı iad gu'n dùthchas thall,
 Leanadh ruaig air Cătaich fhuara,
 'S a toirt buaidh orr' anns gach ball.

Tha cabar-féidh an dluth's do reir dhut,
 Nach biodh easlaineach san stri,
 Fir nach ăbabh leis ga'n togail
 Dol a chogadh 'n aghaidh righ,

Bu cholgail, faiceant' an stoirm feachdaidh,
 Armach, breacannach, air, tì
 Dol 'san iomairt gun bhonn gioraig,
 S nach pilleadh gu dhol fo chìs.

'S trom leam m' osna', 's cruai' leam m'fhortan
 Gun ghleus socair, 's mi gun sunnt,
 'S mi ri smaointinn air an aon rùn,
 A bhuin mo ghaol d'a chionn.
 Throm na Dùilean peanas dùbailt,
 Gu mis' umhlachadh air ball,
 Thàladh *Cupid* mi san dùsal,
 As na dhùisg mi bruite, fann!

Beir soraidh buam do'n ribhinn shuairc',
 De'n chinneadh mhòr a's uaisle gnàs,
 Thoir mo dhùrachd-sa g'a h-ionnsaidh,
 'S mi 'n deagh rùn d'a cùl-bhuidh' bànn.
 'S nach bruadar cadail a għluais m'aigne,
 'S truagh nach aidich é dhomh tàmh,
 'S ge b'ann air chuairt, no thall an cuan,
 Gu'm bi mi smuainteach ort gu bràth.

MOLADH NA H-OIGHE GAELICH.

LE UILLEAM ROS.

A Nighean bhòidheach
 An òr-fhuilt bhachalaich,
 Nan gorm-shùl mìogach,
 'S nam mìn bhas sneachda-gheal,
 Gu'n siubhlain reidhleach
 A's sleibhtean Bhreatuinn leat,
 Fo earradh sgaoilte,
 De dh'aodach breacain orm,

S e sud an t-éideadh
 Ri 'n eireadh m'aigne-sa,
 'S mo nighean Ghàélach,
 Aluinn agam ann ;
 O bheul na h-òidhche
 Gu soills' na madainne,
 Gu'm b'ait n-ar sùgradh
 Gun dùsal cadail oirnn.

'Ged' tha na bain-tighearnan
 Gallda, fasanta,
 Thug òigh na Gàëlig,
 Barr am mais' orra,
 Gur annir sheòighn i
 Gun sgòid ri dearc' oirre,
 'Na h-earradh glé-mhath
 De dh'eudadh breacanach.

Gur foinnidh, mìleanta
 Direach, dreachmhor, i,
 Cha lùb am feoirnean
 Fo bròig 'nuair shaltras i;
 Tha deirge a's gile
 Co-mhire gleachdاناich,
 'Na gnùis ghil, éibhinn,
 Rinn ceudan airtneulach.

Réidh dheud chomhnard
 An ordugh innealta,
 Fo bhilibh sàr-dhaitht'
 Air blàth *bhermillian* ;
 Tha h-aghaidh nàrach
 Cho làn de chinealtachd,
 'S gun tug a h-aogas,
 Gach aon an ciomachas.

Gur binne cómhradh
 Na òraid fhileanta,
 Tha guth ni's ceòlmhoir',
 Na òigh-cheol binn-fhaclach,
 Cha laidheadh bròn oirnn,
 No leon, no iomadan,
 Ri faighinn sgeul duinn
 O bheul na finne sin.

'Nuair thig a Bhealltainn,
 'S an Samhradh lùsanach,
 Bi'dh sinn air àiridh,
 Air àrd nan uchdanan,
 Bi'dh cruit nan gleanntan
 Gu canntair, cuirteasach,
 Gu tric gar dùsgadh
 Le sùrd gu moch-eiridh.

'S bi'dh 'n crodh, 's na caoich,
 'S an fhraoch ag inealtradh,
 'S na gobh'raibh bailg-fhionn,
 Gu ball-bhreac, bior-shuileach,
 Bi'dh 'n t-àl 's an leimnich
 Gun cheill, gun chion orra,
 Ri gleachd 's ri còmhrag
 'S a snòtach bhileagan.

Bi'dh mise, a's Màiri
 Gach là 's na glacagan,
 No'n doire géugach
 Nan éunan breac-iteach,
 Bi'dh cuach, a's smèòrach,
 Ri ceòl 's ri caiseamachd,
 S' a gabhail òrain
 Le sgòrnain blasda dhuinn.

CUMHADH A'BHAIRD AIR SON A LEANNAIN

LE UILLEAM ROS.

AIR FONN—“*Farewell to Lochaber.*”

Ged' is socrach mo leabaidh,
 Cha'n e'n cadal mo mhiann,
 Leis an luasgans' th'air m'aigneadh,
 O cheann fad' agus cian,
 Cu 'm beil teine na lasair,
 Gun dol as na mo chliabh,
 Tabhairt brosnachadh géur dhomh,
 Gu bhi 'g éiridh 'sa triall.

CO'-SHEIRM.

Seinn éibhinn, scinn, éibhinn,
 Seinn éibhinn an dàil,
 Seinn éibhinn bhinn éibhinn,
 Seinn éibhinn, gach là,
 Seinn éibhinn, binn eatrom,
 Seinn éibhinn, do ghnà
 Seinn éibhinn, scinn éibhinn,
 Chuireadh m' easlain gu lär.

Tha mi còrr a's trì bliadhna,
 Air mo lionadh le gaol,
 'S gach aon là dhiu stiùireadh,
 Saighead ùr ann mo thaobh;
 Cia mar 's leir dhomh ni taitneach,
 Dh'aindeoin pailteas mo mhaoin?
 'S mi as éugmhais do mhàrain,
 Bhiodh gun ardan rium saor,
 Seinn eibhinn, &c.
 'S e do mhàran bu mhiann leam,
 'S e tigh'n' gun fhiabhras gun ghruaim,

Mar ri blasdachd na h-òraid,
 'S e bu cheòl-bhinne fuaim;
 Dh'eireadh m' inntinn gu h-àbhachd,
 Ri linn bhi 'g aireamh gach buaidh,
 A bha co'-streup ri mo leannan
 Bainidh, farsada, suairc.'
 Seinn eibhinn, &c.

'S gur gile mo leannan
 Nan eal' air an t-snàmh,
 Gur binn' i na'n smèòrach,
 Am barraibh rò chrann sa mhàigh,
 Gur e geamn'achd a beusan,
 'S i gun eacoir na càil,
 A lùb mise gu geilleadh
 Air bheag eigin na gradh.
 Seinn eibhinn, &c.

Gu'm beil maise na h-eudann,
 Nach feudainn-s a luaidh,
 Tha i paitl ann an ceutaidh,
 'S an ceil a thoirt buaidh,
 Gun a coimeas ri featainn
 Ann an speis, san taobh-tuath,
 M' òg mhìn-mhala bhainidh,
 Thogadh m' inntinn o ghruaim,
 Seinn eibhinn, &c.

'S ge do bhithinn an éugail,
 Agus leigh air toirt dùil,
 Nach biodh furtachd an dàn domh,
 Ach am bàs an gearr ùin',
 Chuireadh eugas mo mhìn-mhal',
 Mo mhi-ghean air chùl,
 Ghlacainn binneas na smèòraich
 A's gheibhinn sòlas as ùr.
 Seinn eibhinn, &c.

Ge binn cuach 's ge binn smèdrach,
 'S ge binn coisir, 's gach crann,
 Seinn ciùil dhomh 'n coill smùdain,
 Theich mo shùgradh-s' air chall—
 Tha mi daonnan a smaoineach,
 Air mo ghaol ann sa' ghleann
 'S mi air tuiteam am mi-ghean,
 Gun a brìodal bhi ann.
 Seinn eibhinn, &c.

Nuair a bhithinn-'s 's mo mhìn mhal',
 An gleanman rìmhreach na cuaiich,
 No 'n doire fasgach na smèdraich,
 Gabhail sòlais air chuairt;
 Cha mhalairtinn m' éibhneas
 O bhi ga h-eugmhais car uair,
 Air son stòras fhir-stàta,
 Dh' aindeoin airdead an uaill.
 Seinn eibhinn, &c.

Ge bu rìgh mi air Albainn,
 Le cuid airgeid a's spréidh
 B'e mo raghainn mo mhín-mhal',
 Thar gach ribhinn dhomh fein,
 Cha bu shuaimhneas gu bàs domh
 N' aon àite fo 'n ghréin,
 'S mi as eugmhais do mharain,
 Gus mo thearnadh o bheud.
 Seinn eibhinn, &c.

Ach mosg'leam tharais a mi-ghean,
 'S cuiream dìth air mo ghruaim,
 Beò ni's faide cha bhi mi
 Gun mo mhìn-mala shùairc!

Oig mhìn beir mo shoraidh:
 Leat na choirean so shuas,
 Seinn mo rùin ann sa' ghleannan,
 'S tuigidh 'n callin e bhuat.
 Seinn eibhinn, &c.

CUACHAG NAN CRAOBH.

LE UILLEAM ROS.

Chuachag nan craobh, nach trua' leat mo chaòi'
 'G òsnaich ri òidhch' cheothar—
 Shiubhlainn lem' ghaol, fo dhùbhar nan craobh,
 Gu'n duin' air an t-saoghal fheòraich,
 Thogainn ri gaoith am monadh an fhraoich,
 Mo leabaidh ri taobh dòrain—
 Do chrùtha geal caomh sinte ri m' thaobh,
 'S mise ga'd chaoin phògadh.

Chunna' mi féin aisling, 's cha bhreug,
 Dh-fhag sin mo chré brònach,
 Fear mar ri tè, a pògadh a beul,
 A briodal an deigh pòsaidh,
 Dh'ùraich mo mhiann, dh'ath'rich mo chiall,
 Ghul mi gu dian, dòimeach,
 Gach cuisle agus féith, o iochdar mo chléibl
 Thug iad gu leum co'-lath!

Ort tha mo gheall, chaill mi mo chonn,
 Tha mi fo throm chreuchdan,
 Dh'aisigeadh t-fhonn slainte dom' chom,
 Dhiuchdadh air lom m' éibhneas,
 Thiginn ad dhàil chuirinn ort fàilt',
 Bhithinn a ghraidh reidh riut—
 M'ulaidh 's mo mhiann, m' aighear 's mo chiall,
 'S ainnir air fiambh gréin' thu!

Thuit mi le d'ghath, mhill thu nio rath,
 Striochd mi le neart dòrain
 Saighdean do ghaoil sàit' anns gach taobh,
 'Thug dhiom gach caoin co'-lath,
 Mhill thu mo mhais, ghoid thu mo dhreach,
 'S mheudaich thu gal bròin dhomh;
 'S mar fuasgail thu trà, le t-fhuran 's le t-fhailt'
 'S cuideachd am bàs dhomh-sa.

 'S cama-lubach t-fhalt, fanna-bhui' nan cleachd
 'S fabhrad nan rösg àluinn;
 Gruaidhean mar chaor, broilleach mar aol,
 Anail mar ghaoth gàraidh—
 Gus an cuir iad mi steach, an caoil-thaigh nan le
 Bidh mi fo neart cráidh dheth,
 Le smaointinn do chleas, 's do shùgradh ma seac
 Fo dhuilleach nam preas blàth'or.

 'S milis do bheul, 's comhnard do dheud,
 Suilean air lìdh àirneig,
 'Ghiùlaineadh bréid, uallach gu feill,
 'S uasal an reul àluinn—
 'Strua' gun an t-éud tha'n uachdar mo chleibh,
 Gad bhualadh-s' an ceud àite—
 Na faighinn thu réidh pòsd' on a chleir
 B'fhasa dhomh-féin tearnadh.

 'S tu 'n ainnir tha grinn, mìleanta, binn,
 Le d' cheileir a seinn óran,
 'S e bhi na do dhàil a dh'òidhche sa là,
 Thoilicheadh càil n' òige:
 Gur gile do bhian na sneachd air an fhiar,
 'S na canach air sliabh mointich,
 Nan deanadh tu rùin tarruinn riùm dlù'
 Dheanainn gach tùrs' fhògar.

Càrair gu réidh clach agus cré
 Ma'mi leabaidh-s' a bhri t-uaisle—
 'S fada mi 'n éis a feitheamh ort féin
 'S nach togair thu ghéug suas leam,
 Na b'thus a bhiodh tinn, dheanainn-sa luim,
 Mas biodh tu fo chuing truaighe,
 Ach 's goirid an dàil gum faicear an là
 'M bi prasgan a' trà'l m'uaigh-sa!
 'Mallachd an tus, aig a mhnaoi-ghlùin',
 Nach d' adhlaic sa chùil bed mi!
 Mu'n d' fhuair mi ort iùil ainnir dheas ùr,
 'S nach dùirig thu fiù pòg dhomh,
 Tinn gu'n bhi slàn, dùisgt' as mo phràmh,
 Cuimhneachadh dàn pòsaidh
 Mo bheannachd ad dheigh, cheannaich thu-fein,
 Le d' leannanachd gle òg mi.

O R A M C U M H A I D H.

LEUILLEAM ROS.

Tha mise fo' mhulad sa'n àm
 Cha'n òlar leam dràm le sunnt,
 Tha dùrrag air ghûr ann mo chail
 A dh-fhiosraich do chàch mo rùin,
 Cha 'n fhaic mi 'dol seachad air sràid
 An cailin bu tlàithe sùil ;
 'S e sin a leag m'aigneadh gu lar
 Mar dhuillcach bho bharr nan craobh.
 A ghruagach is bach'liche cùl
 Tha mise ga t-iunndran niòr,
 Ma thagh thu deagh aite dhut fein
 Mo bheannachd gach ré ga 'd' chòir:

Tha mise ri osnaich 'na d' dheigh,
 Mar ghaisgeach an déis a leòn;
 Na laidhe san arach gun fheum
 S nach teid anns an t-sréup ni's mò!

'S d' fhag mi mar iudmhail air tréud,
 Mar fhear nach toir spéis do mhnaoi,
 Do thuras thar chuan fo' blreid,
 Thug bras shileadh dheur om shùil—
 B'fhearr nach mothachinn fein
 Do mhaise, do cheill, 's do chliù,
 No suairceas milis do bheil
 'S binne no séis gach ciùil.

Gach anduin' a chluinneas mo chàs
 A cuir air mo nadur fiamh;—
 A cantain nach eil mi ach bard
 'S nach cinnich leam dan is fiach—
 Mo sheanair ri paigheadh a mhail,
 'S m'athair ri malaid riamh
 Chuireadh iad gearain an crann,
 A's ghearrainn-sa rann ro' chiad.

'S fad a tha 'm aigne fo ghruaim
 Cha' mhosgail mo chlùain ri ceòl,
 'M breislich mar anrach a chuan
 Air bharraibh nan stuadh ri ceò.
 S' e iunndran t-abhachd bhuan
 A chaochail air snuadh mó nedil,
 Gun sùgradh, gun mhire, gun uaill,
 Gun chaithream, gun bhuan, gun treòir!

Cha duisgear leam ealaidh air aill',
 Cha chuirear leam dan air dòigh,
 Cha togar leam fonn air clar
 Cha chluinnear leam gair nan òg.

Cha dirich mi bealach nan ard
 Le suigeart mar bha mi'n tòs,
 Ach triallam a chadal gu brath
 Do thalla nam bard nach beò!

ORAN DO MHAC'IC-ALASDAIR
 GHLINNE-GARAIDH,

LE AILEAN DALL.

Faigh a nuas dhuinn am botul,
 'S theid an deoch so mu 'n cuairt,
 Lion barrach an copan,
 Cum socradh a chuach;
 Tosda Choirneil na féile
 Leis an eireadh gach buaidh,
 Oighre Chnoideart a bharraich,
 'S Ghlinne-garaidh bho thuath. •

Thig ort measair a's adharc,
 Agus taghadh nan arm,
 Le d' mhiol-choin air lomhainn,
 'S iad romhad a' falbh:
 'Nuair theid thu do 'n mhonadh,
 Bidh ful air damh dearg;
 Cas a shiubhal an fhirich,
 Leat 'chinneadh an t-sealg.
 Faigh a nuas, &c.

'S tu marbhaich' a choilich,
 'S moch a ghoireas air chrann,
 Bhuic bhioraich an t-seilich
 Agus eilid nam beann:

'S tric a leag thu na luath's
 A chaol-ruaghag 's a mhang,
 Nuair a ruigeadh do luaidhe
 Cha ghluaiseadh iad eang.
 Faigh a nuais, &c.

'S tu namhaid na h-eala,
 Lamh a mhealladh a gheoidh ;
 B' fhearr leat 'fhaicinn 's an adhar,
 Na na laidhe air lòn,
 Air iteig ga chaitheamh,
 S' luaidhe ueimh' air a thoir
 Bho ghunna beoil chumpaich.
 'S cha bhiodh ùin' aige bed.
 Faigh a nuas, &c.

Lean do chruadal, 's do ghaisge,
 'S am fasan bu dual
 A bhi colgarra, cosant'
 Gu brosnachadh sluaigh :
 Gu h-armailteach, treubhach,
 Gu geur lannach, cruaidh ;
 'S tu shliochd nam fear treuna,
 Nach geilleadh 's an ruaig,
 Faigh a nuas, &c.

Tha 'n naidheachd so fior
 Aig luchid iunse nan duan,
 Gur sgeul e ro chinnteach,
 Air do shinnisir bha buaidh ;
 Nach do dhìbir an deas-lamh,
 Ach seasamh 's gach uair
 'S i bhuidhneadh a chìs
 Ri uchd strìthe le fuaim.
 Faigh a nuas, &c.

Ghabh thu tlachd a's deagh-cheutaidh,
 Do 'n bheus a bh' aig càch,
 Luchd bhreacan an fheilidh
 A dh' eireadh a' d phairt :
 Toirm fheadan ga 'n gleusadh,
 Leat is eibhinn an gair',
 Mar ri binneas nan teud,
 'S a bhi g' eisdeachd nam bard,
 Faigh a nuas, &c.

Tog snas an crann direach,
 'S brat rìmheachl gun sgath,
 Le cularaibh rioghail
 A dh' innseas co iad ;
 'S cha 'n òb do chuid gilleann
 Dol an iomairt na spairn,
 'S tu fein air an toiseach
 A toirt mosglaidh da' n cail.
 Faigh a nuas, &c.

Tog colg ort, fhir ghasta,
 Bi gaisgeil 's gu 'm faod ;
 Thig marcaich, a's coisichean
 Ort as gach taoblì ;
 A sheasamh do chòrach,
 Clann-Domhnuill an fhraoich ;
 Thig do chinneadh a d' chomhnadh,
 A chraobh chòmhraig nan laoch !
 Faigh a nuas, &c.

Tha fir chalma ro fhearail,
 Ann a d' fhearannaibh fein,
 Eadar Cnoideart 's Gleann-Garadh,
 'Theid barraicht' air ghleus :
 'Chuireas cul air an naimhdean ;
 Tha 'n ceannard ga 'n reir :

'S cha ghabh thu bhi ceannsaicht'
 Le Granndaich Shrath-Spē.
 Faigh a nuas, &c.

'S leat cairdeas, le dùrachd
 Fir ùr Innse-Gall,
 Nach gabh giorag na mùiseag,
 'N am rusgadh nan lann ;
 Na 'n cluinneadh iad striù riut,
 Bhiodh miltean diubh 'nall ;
 Mu 'n leigeadh iad cùs ort
 'S iad a dhùbhlaadh do rànc.
 Faigh a nuas, &c.

Thig a d' choinneamh le farum
 Buidhean bliras naii arm cruidh
 A bhuaileadh na buillean
 'S a chuireadh an ruaig
 'Bha gu h-ardanach, reachdmlor,
 Gu feachd a dol suas
 Bho Cheapaich nan craobh,
 'Dh-fhag na glaoideh 's a Mhaol-ruaidh,
 Faigh a nuas, &c.

Bho Chomhann nam bradan,
 Is gasd' thig fo thriall,
 Clann Iain gun ghealltachd,
 Bha 'ncart-san leat riamh,
 Le 'n airm an deagh ordugh,
 Luchd a leonadh nam fiadh,
 'S a dheanadh an tolladh
 Mu 'n cromadh a ghrian.
 Faigh a nuas, &c.

Co 'thairneadh riut riobadli
 Nuair 'thig nam beil bhuat?

Iarl' Antrum a Eirinn

Leis an eireadh na sluaigh ;
 Mac-'Ic-Ailein nan geur lann,
 Dheanadh euchd air a chuan,
 Aig am beil na fir gheusda
 'Dhol a reubadh nan stuadh.
 Faigh a nuas, &c.

Thig iad sid ort le dùthchas

Bho thùr nan clach reidh,
 Braithrean Dhomhnuill, Clann-Dhùghaill,
 Marcaich shunntach nan stéud :
 Clann an t-Shaoir bho thaobh Chruachainn.
 Bha crualalach tréun ;
 Ge d chaill iad a chòir
 'Bh' aig an sedrs' ann an Sleibht'.
 Faigh a nuas, &c.

ORAN LEANNANACHD.

LE AILEAN DALL.

Nam faighinn gille r'a cheannach,
 A bheireadh beannachd gu Màiri,
 'S mo shoraidh le caoimhneas
 A dh-fhios na maighdinn' a chraigdh mi ;
 Ged nach tug mi dhut faoidhrean,
 Ann am foill dhut cha d'fhàs mi ;
 'S mar a math leam thu fallain,
 Nar a mheal mi mo shlainte !

Nar a mheal mi mo chòta,
 Mar b'e mo dheoin a bhi lanh riut,

'S a bhi briodal ri 'm leannan,
 An seomar daingeann nan clàraidh,
 An iuchair fhaotainn am' phòca,
 S gun an tòir a bhi laimh ruinn,
 'S mi gun deanadh do phògadh,
 Gun fheòraich de m' chairdean.

Gun fheòraich de m' chairdean,
 'S fada a dh'fhalbhui a d' choinnidh
 Far an deanainn riut còdhail,
 Cha bhidhinn beo gun a cumail:
 Tha mo dhuil ann sa mhaighdein
 Nach treig do chaoimhneas mi uile;
 'S mar do chaochail do àbhaist,
 Gheibhinn t-fhàilt' agus t-fhuran.

'S e t-fhuran a leon mi
 A dh' ftag am bron so air m' aigneadh,
 A thromaich m' intinn fo' eislein,
 Cha dean mi eiridh le graide:
 Tha mo chridhe neo-shunntach,
 Tha mi bruite fo'm aisnean,
 Aig a mheud 's thug mi 'ghaol dut,
 'S nach fhaod sinn 'bhi tachairt.

Nach faod sinn 'bhi tachairt
 An àite falaich no 'n uaigheas,
 Far an deanainn riut beadradh,
 A 's tacan cleasáchd air uairean;
 Ach se lagaich mo mhisneach,
 Nach faod mi tric 'bhi mu 'n cuairt dhut:
 B' fhearr a phog na 'bhi falamh,
 Mar a faigh mi do bhuanachd,
 Cha 'n 'eil m' éibhneas air thalamh;
 Mar a faigh mi thu 'Mhairi!

Cha dual domh bhi fallain
 Ma bhios mi fada mar tha mi:
 Cha ghuidhinn mo ghalar
 Do m' charaid no 'm nàmhaid;
 Chaidh acaid am chridhe,
 'S cha dean lighichean bonn stà dhomh!

Beul milis, dearg, daite,
 Deud snaighe mar dhisnean,
 Suil ghorm is glan sealladh
 Fo 'n chaol inhal' aig an rìbhinn;
 Tha cul buidhe mar òr ort,
 Is boidhche nan dithean;
 Blas na meal' air do phògan,
 'S be mo dheòin bhi riut sinnte.

Ge 'd chum mi falach an sgeula
 Tha mi 'n deigh bh cheann greis ort;
 Aig a mhiad 's thug mi ghaol dut
 Tha 'm aodunn air preasad:
 Dh-fhas glaise 'nam ghruaidhean,
 'S bochd a bhuaidh th' air an t-sheirc sin,
 A chaochail mo shnuagh dhiom,
 Mar dhuine truagh 'thig à teasaich.

Mar dhuine truagh thig à teasaich,
 A bhiodh fàd ann am fiabhras,
 'S ann a dh-fhas mi mar fhuathaich',
 Cho cruaidh ris an iarunn;
 Ach bho thoiseach ar sinnsridh,
 " 'S trì ni thig gun iarraidh,
 An gaol agus eagal,
 'S gun leith-sgeul an t-iadach."

E A L A I D H   G H A O I L.

LE EOBHON MAC-LACHUINN.

Air faillirin, illirin, uillirin ð,
 Air faillirin, illirin, uillirin ð,
 Air faillirin, illirin, uillirin ð,
 Gur boidheach an comunn,
 'Th'aig coinneamh 'n t-Strath-mhòdir.*

Gur gile mo leannan
 Na'n eal' air an t-shnàmh,
 Na cobhar na tuinne,
 'S e tilleanh bho'n tràigh;

* The chorus and first stanza of this song are not MacLachlan's. They were composed by Mrs Mackenzie of Balone, at a time when, by infirmity, she was unable to attend the administration of the Lord's Supper in Strathmore of Lochbroom—and ran word for word the same except the last two lines of the verse, which are slightly altered. Our talented author got them and the air from some of the north country students in Aberdeen. All the other stanzas, however, are original, and worthy of the poetic mind of MacLachlan. The following translation of it by the celebrated author, we subjoin for the gratification of the English reader:—

TRANSLATION.

Nor the swan on the lake, or the foam on the shore,
 Can compare with the charms of the maid I adore:
 Not so white is the new milk that flows o'er the pail,
 Or the snow that is show'r'd from the boughs of the vale.

 As the clouds yellow wreath on the mountains high brow,
 The locks of my fair one redundantly flow;
 Her cheeks have the tint that the roses display,
 When the glitter with dew on the morning of May.

 As the planet of Venus that gleams o'er the grove,
 Her blue-rolling eyes are the symbols of love:
 Her pearl-circled bosom diffuses bright rays,
 Like the moon, when the stars are bedimni'd with her blaze.

 The mavis and lark, when they welcome the dawn,
 Make a chorus of joy to resound through the lawn:
 But the mavis is tuneless—the lark strives in vain,
 When my beautiful chariner reuews her sweet strain.

 When summer bespangles the landscape with flow'rs,
 While the thrush and the cuckoo sing soft from the bowr's,
 Through the wood-shaded windings with Bella I'll rove,
 And feast unrestrained on the smiles of my love.

Na'm blàth-bhainne buaile,
 'S a chuach leis fo bhàrr,
 Na sneachd nan gleann dosrach,
 'Ga fhroiseadh mu'n bhlàr
 Air faillirin, &c.

Tha cas-fhalt mo rùin-sa
 Gu siùblach a sniomh,
 Mar na neol bhuidhe 'lùbas
 Air stùcaibh nan sliabh,
 Tha ' gruaidh mar an ròs,
 'Nuair a's bòidhche 'bhios fhiambh,
 Fo ùr-dhealt a Chéitein,
 Mu'n èirich a ghrian.
 Air faillirin, &c.

Mar Bhènus a boisgeadh
 Thar choiltibh nan ard
 Tha a miog-shuil ga m' bhuaireadh
 Le suaicheantas craidh :
 Tha bràighe nan sèud
 Ann an eideadh gach àidlh
 Mar ghealach nan speur
 'S i cur reultan fo phràmh.
 Air faillirin, &c.

Bi'dh 'n uiseag 's an smeòrach
 Feadh lòintean nan driùchd,
 'Toirt failte le'n òrain
 Do'n òg-mhadainn chiùin ;
 Ach tha'n uiseag neo-sheòlta,
 'S an smeorach gun sunnt,
 'Nuair 'thoisichas m' èudail
 Air gleusadh a ciùl.
 Air faillirin, &c.

'Nuair thig samhradh nan noinean
 A comhídach nam bruach,
 'S gach eoinean 'sa chròc-choill'
   'A ceòl leis a chuaich,
 Bi'dh mise gu h-èibhinn.
   'A leummaich 's a ruaig,
 Fo dhlù-mheuraibh sgàileach
   A màran ri m' luaidh.
     Air faillirin, &c.

ORÀN D'A LEANNAN.

LEIS AM BARD CONANACH.

Fhuar mi sgèula moch an dè,
 'S cha deach' mi 'n òis ri chluinntinn,
 'S cha tug mi geill nach deanainn feum,
   Le gaol do 'n tè mu 'n d' inseadh,
 'S cha toir mi fuath dh' i, 's beag mo luaidh air,
   Ged a fhuair mi cinnt air,
 'S dh' aindeoin cruadal ga 'n toir cuairt sinn,
   Gheibh sinn bhuainn ri tim e.

A ghruagach dhonn, ma dh' fhas thu trom
   Tha mis air bhonn nach dìobair,
 Gu 'n seas mi thu, air bhialthaobh cùirt,
   'S cha 'n ann an duil do dhìeadh,
 Tha mi air bheachd gu 'n seas mi ceart,
   Gé 'd bheir am *Parson* cìs diom,
 'S gu 'm pàighinn daor air rà do ghaoil,
   Na 'n tàrainn saor 'sa 'n tim so.

Gu 'm pàighinn daor gu t-fhàgail saor,
   Mu 'n leiginn t-aodann nàrach',
 Fa chomhair cùirt mar fhasan ur,
   S' nach robh e 'n rùn do nàduir,

Cha n' eil mi 'n dùl thu dhol na 'n luib,
 Mur tig a chuibile cearr oirnn,
 'S ma chumas airgcad thù o chìs,
 Gu 'n seas mi fhìn na t-àite.

Gur fad a rachainn ann ad leithsgeul,
 Gu do sheasamh cliùiteach,
 'S ghabhainn uileadh orm an seisein,
 Gu d' leith-trom a ghiùlan,
 'S ged chumadh iad mi ann gun lasadh,
 Gus an ät mo shùilean,
 Mar diobar ceartas mi, cha 'n fhaicear,
 Chaoi'dh thu ac' fo mhùiseag.

A' Righ nan dùil! nach mi bha 's tu,
 Dol fo na siùil do dh-Eirinn,
 Na thìr eile 's faide bhuainn,
 Nach d' ruig ar suaimhneas fhicutainn,
 'S truagh nach faicinnse bhi seòladh,
 A's sinn air bòrd le chéile,
 Gun duil a chaoi'dh thigh'n' air ar 'n eòlas,
 Do'n Roinn-Eòrp na dheigh sin!

Ach cia mar 's urrainn domh bhi bed,
 'S cho mar sa thug mi spéis dut?
 Na cia mar dh, fhaodas mi bhi stòilte
 'S mi gun chòir air t-fhicutainn?
 Ged fhaighinn airgead na Roinn-Eòrpa,
 Agus òr na h-Euphaid,
 Cha chumadh e mis suas car uaire,
 'S tu bhi bhuaam gun sgeul ort.

Ach cùis mo chruidail, s faide bliuam,
 An diugh dá uair na 'n dé thu!
 S ma leanas tu mar sinn air luaths,
 Gn 'm bi sinn enairst bho chéile,

Ach ma thionndas tu do shlios rium,
 'S fiosrach mi mar dh' eireas,
 Gur gearr an ùin a thàmhas tu,
 'Nuair thig do chùl na dheigh sin.

Mas e gun chuir thu rium do chùl
 Ann an duil mo threigsinn,
 Gus an cuir iad mi 'sa 'n ùir
 Cha dean mi turn ad dheighse;
 Cia mar dli' fhaodas mi bhi saor,
 'S nach dean an saoghal feum dhiomh?
 Mo chridh air fhalach le do ghaol,
 Gun duil a chaoidh ri fheutainn!

Tha gaol nam boireannach o 'n òige,
 Mar an ccò 'sa chèitean,
 Laidhidh e ri madainn dhriùchd,
 Ri lär cho dlù 's nach léir dhuihn,
 Chi mi 'n t-adhar a's na beanntan,
 Dol an ceann a chèile,
 Ach sgaoilidh e ri ùin ro ghearr
 Gun fhios cia 'n t-àit an téid e.

Gur mor a bh' agam ort do mhcas,
 'S cha tug mi fios do chách air,
 'S o 'n is beairt e tha gun fhios,
 Cha 'n innis mis gu bràch e,
 Gu'm beil an sean-fhacal o shinnsear',
 Tigh'n gu cinnt an drasda—
 "Gur faide bhuam an diugh na 'n dé,
 A bhean nach d' fheud mi thàladh."

Cha 'n cil mo chadal domh ach cuirt,
 'S cha 'n cil mo dhùisg ach cianail,
 Cha n' eil an obair dhomh ach cràdh,
 'S cha n' fhcairrde mi bhi diamhain,

Cha dean laidhe dhomh ach creuchdan,
 S cha toir eiridh dhiom iad,
 Cha toir asdar mi gu slainte,
 'S cha 'n fhaga dhomh.

Ged a tha mi 'n so 'sa ghleann,
 Cha b' e bhi ann a b' fhearr leam,
 'S mar b' e cruaidhead mo chomannd,
 Bu luath mo dheann ga fhàgail,
 Gur fada 'n aimsir tha o 'n uair,
 A chualas bhi ga radhainn,
 Gur cruaidh an reachd a bhi fo smachd,
 'S bidh mise nochd mur tha mi!

Cha b' e chùis bhi nochd an glais,
 Na 'n tiginn aisde a maireach,
 Ach bhi 's na fiabhras fad sheachd bliadhna,
 Gun la riamh dhiu tearuinnt;
 Cha robh uair gun chuartach ùr dhomh,
 Gur ciùirte rinn ian m' fhàgail,
 Nis o 'n lagaich iad mo phearsa,
 Tha mo sgairt air failinn!

MALI BHEAG OG.

Nach truagh leat mi 's mi 'm priosan,
 Mo Mhali bheag òg,
 Do chairdean a' cuir binn' orm,
 Mo chuid de 'n t-saoghal thù.
 A bhean na mala mìne,
 'S na 'm pògan mar na fioguis,
 S' tu nach fagadh shios mi,
 Le mi-rùin do bheoil.

Di-dòmhnaich anns a' ghleann duinn,

Mo Mhàli bheag òg,

'Nuair thoisich mi ri cainnt riut;

Mo chuid de'n t-shaogal mhor.

'Nuair dh 'fhosgail mi mo shùilean,

'S a sheall mì air mo chul-thaobh;

Bha marcach an eich chrùthaich,

Tigh'n' dlù air mo lòrg.

'S mise bh'air mo bhuaireadhl,

Mo Mhàli bheag òg !

'Nuair 'thain an 'sluagh mu'n cuair duinn,

Mo ribbinn għlan īr :

'S truagh nach ann san uair ud,

A thuit mō lamh o m' ghualainn,

Mu'n d' amais mi do bhualadh,

Mo Mhàli bheag òg.

Gur bòidliche leam a dli'fhas thu.

Mo Mhàli bheag òg,

Na'n lili ann san fhasach,

Mo cheud għradh 's mo rùin:

Mar aiteal caoin na gréine

Ann am madainn chiùin ag eiridl,

Be sud do dhreach a's t-eugais,

Mo Mhàli bheag òg.

'S mise a thug an gaol

Dha mo Mhàli bhig òig,

Nach dealaich rium sa'n t-saoghal,

Mo nighean bhoidheach thu.

Tha t-fhalt air dhreach nan teudan,

Do għruaidhean mar na caoran;

Do shuilean, flathail, aobhach,

'S do bheul-labhairt ciùin.

Shiubhlainn leat an saoghal,
 Mo Mhàli bheag òg ;
 Cho fad a's cùl na gréine,
 A gheug is ailli gnuis ;
 Ruithinn agus leumainn,
 Mar fhiadh air bharr nan slébhtean,
 Air ghaol 's gu'm bithinn réidh 's tu,
 Mo Mhali bheag òg

'S truagh a rinn do chàirdean,
 Mo Mhàli bheag òg !
 'Nair thoirmisg iad do ghragh dhomh,
 Mo chuid de 'n t-saoghal thu :
 Nan tugadh iad do lamh dhomh,
 Cha bhithinn-'s ann san am so,
 Fo' bhinn air son mo ghraidih dhut,
 Mo Mhàli bheag og.

Ge d' bheirte mi bho'n bhàs so,
 Mo Mhàli bheag og,
 Cha 'n iarrainn tuille dàlach,
 Mo cheud ghradh 's mo rùin :
 B'annsa 'n saoghal-'s' fhàgail,
 'S gum faicinn t-aodann ghradhach ;
 Gu'n chuimn' bli air an là sin,
 'S na dh'fhàg mi thu ciùirt'.

MAIRI LAGHACH.

LE IAN MAC-DIOMIINUILLI, LOCH-BHRAOIN.
 LUINNEAG.

Hò, mo Mhàiri laghach,
 'S tu mo Mhàiri bhinn,
 Hò, mo Mhàiri laghach,
 'S tu mo Mhàiri ghrinn :

Hò, he mo Mhàiri,
 'S tu mo Mhàiri bhinn,
 Mhàiri bhoidheach lurach,
 Rùgadh anns na glinn.

B'òg bha mis' a's Màiri
 'M fasaichean Ghlinn-Smeòil,
 'Nuair chuir macan-Bhenuis,
 Saighead gheur 'n am fheoil ;
 Tharruinn sinn ri chéile,
 Ann an eud cho beò,
 'S nach robh air an t-saoghal ;
 A thug gaol cho mor,
 Ho, mo Mhàiri, &c.

'S tric bha mis' a's Mairi,
 Falbh nam fàsach fial,
 Gu'n smaointean air fàl-bheairt,
 Gu'n chail gu droch ghniomh ;
 Cupid ga n-ar tàladh,
 Ann an cairdeas dian ;
 'S barr nan craobh mar sgàil dhuinn,
 'Nuair a b' aird' a ghrian.
 Ho, mo Mhairi, &c.

Ged bu leainsa Alba'
 A h-airgead a's maoin,
 Cia mar bhithinn sona
 Gu'n do chomunn gaoil ?
 'B annsa bhi ga b' phògadh,
 Le deagh chòir dhomh fhein,
 Na ged fhaighinn stòras,
 Ho, mo Mhàiri, &c.

Tha do bhroilleach soluis
 Làn de shonas graidh ;

Uchd a's gile sheallas,
 Na 'n eal' air an t-snàmh :
 Tha do mhin-shlios, fallain,
 Mar chanach a chàir ;
 Muineal mar an fhaoilinn
 Fo 'n aodainn a's àillt'.
 Ho, mo Mhàiri, &c.

Tha t-fhalt bachlach, dualach,
 Ma do chluais a' fàs,
 Thug nadur gach buaidh dha,
 Thar gach gruaig a bha :
 Cha 'n 'eil dragh, no tuairgne,
 'Na chuir suas gach là ;
 Chas gach ciabh mun-cuairt dheth,
 'S e 'na dhuail gu bharr.
 Ho, mo Mhairi, &c.

Tha do chailc-dheud shnaigthe
 Mar shineachda nan ard ;
 T-anail mar an caineal ;
 Beul bho'm banail fàilt :
 Gruaidh air dhreach an t-siris ;
 Min raisg chinnealt, thlà ;
 Mala chaol gu'n ghruaimean,
 Gnùis g'heal 's cuach-flalt bànn.
 Ho, mo Mhàiri, &c.

Thug ar n-uabhar barr
 Air ailleas rìghrean mor ;
 B' iad ar leabaidh stàta
 Duilleach 's barr an fheoir :
 Flùraichean an fhàsaich
 "Toir dhuinn cail a's treòir,
 A's sruthain ghlan nan ard
 A chuireadh slaint 's gach pòr.
 Ho, mo Mhàiri, &c.

Cha robh inneal ciùil,
 A thuradh riamh fo 'n ghréin,
 A dh'-aithriseadh air chòir,
 Gach ceol bhiodh againn fhein ;
 Uiseag air gach lònán,
 Smeòrach air gach gèig ;
 Cuthag 's gùg-gùg aic',
 'Madainn churaidh Chéit'.
 Ho, mo Mhàìri, &c.

TRANSLATION BY D. MACPHERSON, BOOKSELLER, LONDON

Chorus.

Sweet the rising mountains, red with heather bell
 Sweet the bubbling fountains and the dewy dells,
 Sweet the snowy blossoms of the thorny tree,
 Sweeter is young Mary of Glensmole to me.

Sweet, O sweet ! with Mary o'er the wilds to stray,
 When Glensmole is dressed in all the pride of May—
 And, when weary roving through the greenwood glad
 Softly to recline beneath the birken shade.

Sweet the rising mountains, &c.

There to fix my gaze in raptures of delight,
 On her eyes of truth, of love, of life, of light—
 On her bosom purer than the silver tide,
 Fairer than the cànach on the mountain side.

Sweet the rising mountains, &c.

What were all the sounds contrived by tuneful men,
 To the warbling wildnotes of the sylvan glen ?
 Here the merry lark ascends on dewy wing,
 There the mellow mavis and the blackbird sing.

Sweet the rising mountains, &c.

hat were all the splendour of the proud and great,
the simple pleasures of our green retreat ?
om the crystal spring fresh vigour we inhale ;
sy health does court us on the mountain gale.

Sweet the rising mountains, &c.

ere I offered all the wealth that Albion yields,
d her lofty mountains and her fruitful fields,
ith the countless riches of her subject seas,
would scorn the change for blisses such as these !

Sweet the rising mountains, &c.

F E A R   A   B H A T A.

Fhir a bhàta, na horo-eile,
Fhir a bhàta, na horo-éile ;
Fhir a bhàta, na horo-eile,
Gu ma slàn dut, 's gach àit an téid thu.

'S tric mi sealltuinn o'n chnoc a's àirde,
Dh-fheuch am faic mi fear a bhàta :
An tig thu 'n diugh, na'n tig thu maireach ?
'S mar tig thu idir, gur truagh a tà mi.

Fhir a bhata, na horo-eile, &c.

Tha mo chridhe-sa briste, brùite ;
'S tric na deoiribh a ruith o'm shuilean ;
An tig thu nochd, na 'm bi mo dhuil riut ?
Na 'n dùin mi 'n dorus, le osna, thùrsaich ?

Fhir a bhata, na horo-eile, &c.

'S tric mi foidhneachd de luchd nam bàta,
Am fac iad thu, na 'm beil thu sàbhailt ;

S ann tha gach aon aca rium a 'g ràite,
 Gur gòrach mise ma thug mi gràd dhut.
 Fhir a bhata, na horo-eile, &c.

Gheall mo leannan domh gùn dhe 'n t-sioda,
 Gheall e sud agus breacan riomhach ;
 Fain' òir anns am faicinn iomhaigh ;
 Ach 's eagal leam gun dean e diochuimhn'.

Fhir a bhata, na horo-eile, &c.

Cha 'n eil baile beag 's am bì thu,
 Nach tàmh thu greis ann, a chur do sgios diot ;
 Bheir thu làmh air do leabhar riomhach,
 A ghabhail dhuanag 's a bhuaireadh nionag.

Fhir a bhata, na horo-eile, &c.

Ged a thuirt iad gu'n robh thu aotrom,
 Cha do laghadaich sud mo ghaol ort ;
 'Bi'dh tu m' aisling anns an òidhche,
 A's anns a mhadainn bi'dh mi 'ga t-fhoineachd.

Fhir a bhata, na horo-eile, &c.

Thug mi gaol dnt' 's cha 'n flaoed mi àicheadh ;
 Cha ghaol bliadhna, 's cha ghaol ràidhe ;
 Ach gaol a thòisich 'nuair bha mi m' phàisde,
 'S nach searg a chaoidh, gus an claoidh am bàs mi.

Fhir a bhata, na horo-eile, &c.

Tha mo chàirdean gu tric ag innseadh,
 Gu'm feum mi t-aogas a chuir air diochuimhn' ;
 Ach tha 'n comhairle dhomh cho diamhain,
 'S bhi pilleadh mara 's i tabhairt lionaidh.

Fhir a bhata, na horo-eile, &c.

Tha mo chriosan air dol an airde,
 Cha'n ann bho fhìdhleir, na bho chlàrsalr ;

Ach bho stiùireadair a bhata—
 'S mur tig thu dhachaigh, gur truagh mar tha mi.
 Fhir a bhata, na horo-eile. &c.

Bi'dh mi tuille gu tùrsach, deurach,
 Mar eala bhàn 's i an déis' a reubadh;
 Guileag bàis aic air lochan feurach,
 A's cach uileadh an deigh a tréigsinn.

Fhir a bhata, na horo-eile, &c.

AN NIGHEAN BHUIDH BHAN.

LE DOMHNUL MAC-AONGHAIS.

Mo nighean bhui' bhàin na falbhadh tu leam,
 Mo nighean bhui' bhàin na falbhadh tu leam,
 Mo nighean bhui' bhàin na falbhadh tu leam,
 Gu'n ceannaichinn gùn de'n t-shìoda dhut.

Nighean bhàin th'air cnoc mhurain,
 Dha'n tug mi mo ghaol o'n uiridh,
 B'annsa leam na òr na cruinne
 'Chuilein thu bhi' sìnte riùm.

Mo nighean bhui' bhàin, &c.

'S furasd dhomh-sa' ghruagach t-àireamh,
 Do chul dualach, cuachach, fàineach,
 Gruaidh thana, dhearg, a's glan' deàrsadh ;
 'S falt mar bharr nan dìthean ort.

Mo nighean bhui' bhàin, &c.

Tha thu gu ro bhòidheach taitneach,
 Foghainteach, deas, ann am pearsa,
 Cha 'n urra mi chiall 's a thasgaidh,
 Trian dheth do thlaclid innseadh dhut.

Mo nighean bhui' bhàin, &c.

'S mall do rosg, 's gur glan do leirsinn,
 Suil ghorm, mar dhearcag an t-shlèibhe,
Mala chaol a's caoine réidhe,
 Cha bu bhreug ach firinn sud.

Mo nighean bhui' bhan, &c.

Calpa bànn nach iarr an gartan,
 Troigh shocrach nach dochunn faiche,
 'S e mheudaich cho mor mo thlachd dhiot,
 Chionns nach facite mi-ghean ort.

Mo nighean bhui' bhan, &c.

Beul is binne sheinneas òrain,
 Mili, blasda, socair, comhnard,
 Gu fonnor, farasd, ro dhoigheil,
 Cha bhi sgòd ri' inns' oirre.

Mo nighean bhui' bhànn, &c.

Anna, ged' nach cil mi stocail,
 Cha 'n i'n t-shnàthad mo cheird chosnaidh,
 Dheannain aran eorna 's corca
 Mar ris an droch shìde dhut.

Mo nighean bhui' bhànn, &c.

Ma ni thu mar a tha thu labhairt,
 'S gu'n cùin thu rium-sa do ghealladh,
 So mo làmh gur mi do leannan,
 'S nach bi ba-laoch sìnte riut.

Mo nighean bhui' bhànn, &c.

AN CAILIN DILEAS DONN.

LE EACHANN MAC-CHOINNICH, LOCH-BHRAOIN.

Gu ma slàn a chi mi,

Mo chainlin dileas donn;

Bean a' chualain réidh,
 Air an deise dh-eireadh fonn;
 'S i caint do bheoil bu bhinn leam,
 'N uair a bhiodh m' inntinn trom,
 'S tu thogadh suas mo chri
 'Nuair a bhi'dh tu bruidhinn rium.

Gur muladach a ta mi,
 'S mi nochd air aird a chuain,
 'S neo shunntach mo chadal domh,
 'S do chaidridh fada bhuam;
 Gur tric mi ort a smaointeach;
 As t-aogais tha mi truagh;
 'S mar a dean mi t-fhaotainn
 Cha bhi mo shaoghal buan!

Suil chorragh mar an dearcag
 Fo'n rosg a dh-iathas dlù;
 Gruaidhean mar an caoran
 Fo 'n aodann tha leam ciùin—
 Mar d' aithris iad na bhreugan,
 Gu'n tug mi féin dut rùin;
 'S gur bliadhna leam gach la'
 Bho'n uair a dh-fhag mi thu.

Theireadh iad mas d'fhalbh mi bh'uat,
 Gu 'm bu shearbh leam dhol ad chòir;
 Gu'n do chuir mi cùl riut,
 'S gu'n dhiult mi dhut mo phog.
 Na cùireadh sid ort cùram,
 A rùin—na creid an sgleo;—
 Tha t-anail leam ni 's cùraidh,
 Na'n drùchd air bharr an fheoir.

Tacan mu'n do sheol sinn,
 'S ann a thoisich cach

Ri innseadh do mo chruinneig-sa,
 Nach pillinn-sa gu brath.
 Na cuireadh sid ort gruaimean
   A luaidh ; ma bhios mi slan,
 Cha chum dad idir bhuat mi,
   Ach saighead chruaidh a bhàis.

Tha moran de luchd aimlisp,
   'S a sheannachais an droch sgedil,
 An chridheacha mar *phuisean*,
   Cha chuimhnich iad air chòir,
 Ach na creid an sgeula ;
   Ma gheibh a' chléir oirn *còir*,
   'S ma dh' fhanas sinn bho chéile,
   'S i 'n éigin a bheir oirn'

Tha 'n snaim a nise ceangailte,
   Gu daingeann agus teann ;
   'S e their luchd na fanoid rium
     Nach 'eil mo phrøthaid ann :—
   'M fear aig am beil fortan,
     Tha crois aige na cheann,
   'S tha mise taingeil, toilichte,
     Ge d' tha mo sporan gann.

AN GILLE DUBH CIAR-DHUBH.

Cha dirich mi brughach,
   'S cha shiubhail mi mòinteach,
 Dh-fhalbh mo ghuth cinn,
   'S cha sheinn mi òran.
 Cha chaidil mi uair,
   O luan gu dòmhnaich,
   'S an gille dubh ciar-dhubh
     Tighinn fo m' uidh.

'S truagh nach robh mise,
 'S an gille dubh ciar-dhubh ;
An aodainn na beinne
 Fo shileadh nan siantan ;
An lagan beag fásaich,
 Nan aitigin diamhair,
 'S cha ghabh mi fear liath
 'S e tighinn fo m' ùidh.

Dh-òlainn deoch-saint',
 A ghille dhuibh chiar-dhuibh
Do dh-uisge nan lòn,
 Cho deònach 's ge b' fhion e,
Ged tha mi gun òr,
 Tha ni 's leor tigh'nn d'am iaraidh,
 'S cha ghabh mi fear liath
 'S e tighinn fo m' ùidh.

Mo ghille dubh bòidheach,
 Ge gòrach le càch thu ;
Dheanainn do phòsadhl,
 Gun deoin da mo chairdean ;
Shiubhlainn leat fada,
 Feadh lagan a's fhìasach,
 'S cha ghabh mi fear liath,
 'S tu tighinn fo m' ùidh.

Mo ghille dhubb laghaich
 'S neo-raghainn leam t-fhàgail,
Na 'm faicinn an cuideachd thu,
 Thaghainn ro chach thu ;
Ged' fhaicinn cùig mil',
 Air chinnt gur tu b' fhearr leam,
Cha ghabhainn fear liath
 'S tu tighinn fo m' ùidh,

'S luaineach mo chadal,
 Bho mhadainn di-ciadain,
 'S bruaileanach m' aigneadh,
 Mur furtach thu chiall mi.
 'S mi raoir air dhroch leabaidh,
 Cha'n fhada gu liath mi,
 'S an gille dubh ciar-dhubh,
 Tighinn fo m' ùidh.

MORT GHLINNE-COMHANN.

LEIS A BHARD MHUCANACH.

Lamh Dhé leinn a shaoghail!
 Tha thu carrach, mar chaochla nan sion,
 An ni nach guidheamaid fhaotainn
 Mar na sruthaibh ag aomadh a nìos;
 'S i chneidh féin, thar gach aobhar,
 Bhios gach duine ri caoine, 's e tinn,
 Breth Mhic-Samhain air saoidhean,
 Tigh'nn a ghleachd ruinn a thaobh cùl ar cinn.

A Rìgh! fheartaich na greine
 Tha'n cathair na féile, dean sìth,
 Ri cloinn an fhir a bha ceutach,
 Nach bu choltach rì féile fir chrion;
 'N uair a thogta leat bratach,
 Croinn chaola, fraoch dait', agus pìob,
 Bhiodh mnai ghaoil, le fuaim bhàs
 A' caoi laoich nan arm sgaiteach 's an stri.

Gu'n robh aigne duin' uasail
 Aig a bhail' agus uaithe a' d' chòdir,
 Cha b' i ghéire gun tuigse
 Bha sa bheul bu neo-thuisliche glòir;

Ceann na céille 's na cuideachd
 Rinn na h-eucoraich cuspair dheth t'fheoil:
 Cha b' e 'm breugair' a mhurtadh
 Le luchd shéideadh nam pluicean air stòl.

Ach fear mòr bu mhath cumadh,
 Bu neo-sgàthach an curaidh gun ghiomh,
 Cha robh barr aig mac duine ort
 Ann an àilleachd, 's an uirigleadh cinn :
 Anns a bhilàr bu mhath t-fhuireach
 Chosnadh làrach, a's urram do'n rìgh ;
 Mo sgread chràiteach am fulachd !
 A bha 'n taigh chlàraidh 'n robh furan nam pìos.

Cha robh do chridhe mar dhreagon
 Tarruinn slighe na h-eacoir a'd' churs,
 'S tu le d' chlaidheimh ag éiridh
 As leth t-athar 's rìgh Seumas a chrùin :
 'Taid an Albuinn 's an Eirinn,
 Luchd a thaghaich, 'sa réiteach do chùis :
 Bi'dh là eile ga dheuchainn
 'S tus' ad laidhe gun císdeachd fo'n ùir.

B'iad mo ghràdh na cuirp gheala
 Bha gu fiughantach, fearail, neo-chròn,
 'S maирg a chunnaic 'ur n-uaislean
 Dol fo bhinn 'ur luchd-fuatha gun dion ;
 Ach nam bitheamaid 'nar n-armaibh
 Mu'n do chruinnich an t-sealg air an tìr,
 Bhiodh luchd chòtaichean dearga
 Gun dol tuilleadh do dh' armait an rìgh.

Cha robh gnothach aig léigh
 'Dhol a leigheas nan creuchd nach robh slan,
 A' call am fala fo'n leintean
 Bha na fir bu mhor féil' ri luchd-dhàn,

Nam b'e cothron na Féinne
 Bhiodh eadar sibl fein 's clanna Ghall,
 Bhicdh eoin mholach an t-sléibhe
 Gairsinn salach air chréabhan chàich.

Cha b'e cruadal an cridhe
 Thug dhaibh buannachd aìr buidheann mo rùin,
 Tilgeadh luaidhe na cithibh
 'S sibh mo thruaidh! gun fhios air a chùis:
 Eadar uaislean a's mhithibh
 Gun robh bhuaidh ud a' ruith oirn o thùs;
 O'n 's i 'n uaigh ar ceann-uidhe
 Bi'dh na sluaisdean a frithealadh dhuinn!

Cha b'i sud an fhuil shalach
 Bha ga taomadh mi'n talamh sa' ghleann,
 'S a linthad ùmaidh mar ghearran
 A bha cuir fùdaир na dheannabh mu 'r ceann;
 A Righ dhùlaich nan aingeal!
 Gabhsa cùram da 'r n-anam, ,s sibh thall,
 Chaidh 'ur cunntas an tainead
 Le garbh dhùsgadh na malairt a bh' ann.

Thrùs do chinneadh r'a chéile,
 Dheanamh coinneamh an dè anns an Dùn,
 Cha d' aithris thu sgeula
 Flir a b' urrainn a réiteach gach cùis;
 Ite dhaingean na'n sgéith thu
 'S am baranta treuui air an cùl
 Bi'dh là eile ga fheuchainn,
 'S mise druidte fo dhéile 's an ùir.

Cha bu chòcairean gioraig
 Chumail còmhnaidh an slinnein ro chach;
 O'n là thòisich an iomairt
 Ghaill Chlann-Dòmhnuill ceann-fine no dha;

'N gleacair òg 'ur ceann-cinnidh
 Chuir a dhòchas 'an smioraibh a chnàmh;
 Gheibheadh còcaire bioradh
 Rogha spòltaich o spionnad a làmh.

Luchd a thràghadh man buideal
 Bheireadh earrach air ruban de'n fhìon,
 'Nuair a thàrladh sibh cuideachd
 Bu neo-bhrùideil mu 'n chupan ud sibh ;
 Ag iomairt thàileasg, a's chluichibh
 Air a chlàr bu neo-thrù'ail 'ur gniomh ;
 Cha bu chearr am measg truid sibh
 'N am pàidheadh na cuideachd, 's g'an diol.

Gu'm beil mise fo mhlad
 Ag amharc 'ur gunnaidh' air stéill,
 Sàr ghiomanaich ullamh
 Leis an cinneadh an fhuil anns a bheinn,
 Ann am frìth nan damh mullaich
 Far an deante leibh munsag air seilg,
 Ga bu tric sibh gan rùsgadh
 Cha d' iarr sibh riamh cunntas 's na béin.

Cha bu sgàthairean gealtach
 Bhiodh a' maoitheadh an gaisge gach là,
 Tha 's an Eilean na'n cadal
 Nach dùisg gus am faicear am bràth,
 Luchd dhìreadh, nan éit-bheann
 Le'n cuilbheirean gleusta na'n laimh,
 'S lionmhòr fear nach d'rinn éiridh
 Bha na ghiomanach treun air a h-earr.

Rìgh gur mis tha fo airtneul
 Ri àm dhomh bhi faicinn 'ur beann
 'S cha lugha mo chùram
 Ri bhi 'g amharc bhur dùchannan thall,

Mur bhithe mar thachair
 'S ann leamsa gum b'ait bhi dol ann,
 Gus an tainig a chreach oirn
 Mar gu'n tuitcadh a chlach leis a ghleann!

 'S iomadh fear tha toirt sgainneil
 Do'n tighearn òg air an fhearrann so thall,
 Eadar ceann Locha-Raineach,
 Rugha Shléibhte, 's bun Ghraidh nam beann,
 Bha thu feichcannachd daingean
 Far an éiste ri d' theangaidh an cainnt,
 Mar urbal peucaig gu tarruinn,
 'S mar ghath reubaidh na nathrach gu call.

 Leum an stiùir bharr a clraiginn
 Le muir sùigh, 's gun sinn ath-chainnteach dho,
 Dh'fhalbh na croinn, 's na buill-bheairte,
 'S leig sinn uallach na slait air an sgòd ;
 'S bochd an dùsgadh sa' mhadainn
 So fhuair sinn gu grad a theachd oirnn,
 S ma gheibh sinn ùine ri flaicinn
 Bheir sinn fucadh mu'n seach air a chlò.

M A I R I   G H R E A N N A R.

LE COINNEACH MAC-CHOINNICH.

LUINNEAR.

O shaorainn, shaorainn, shaorainn i,
 Air m' fhacal fhéin g'um faodainn sinn ;
 'S ged bhiodh cuid nach saoileadh e,
 Gu'n saorainn Mairi Ghreannar.

Shaorainn fhein gun teagamh i,
 Ged bha mi tric a' beadradh r'i,

Nach d' iarr mi ni mi-dhleasannach,
 'S nach freagradh dhomh bhi cainnt air.
 O shaorainn, &c.

Shaorainn fein gu deonach i,
 'S cha b' eagal leam ged' bhòidichinn,
 Nach d' fhuair mi bheag de dh'-fhotus innt',
 O 'n ghabh mi eòlas cainnt oirr'.
 O shaorainn, &c.

Ma tha cron ri leughadh ort
 An gniomh, no 'n gnè, cha léir dhomh e,
 'S a dh-aindeoin beachd an t saoghal so,
 Is tusa daonnan m' annasachd.

O shaorainn, &c.

Tha suairceas, tlachd, a's siomholtachd,
 A' strì co dhiu a's dìlse dhut;
 Tha maise, cliù, a's finealtachd,
 Ag imeachd air gach laimh dhiot.
 O shaorainn, &c.

Gur modhal, socrach, briathrach thu;
 Gur aoidheil, caoimhneil, ciallach thu;
 S nam biodh gach cùis mar dh-iarrainn iad,
 Bu tu mo chiad bhean-bainnse.
 O shaorainn, &c.

T'fhalt boidheach, cam-bhuidh, dualagach,
 'S a bharr a' fàs gu d' cruachanan—
 Do phòg mar mhil nan cuachagan,
 'S do shnuadh air dhreach an t-sàmhraidi.
 O shaorainn, &c.

Gur soitheamh, banail, beusach thu;
 Gur geanail, sunntach, eutrom thu;
 Gur connar, fonnar, spéiseil thu;
 Gu h-aoidheil, ceillidh, greannar.
 O shaorainn, &c.

Cha mhol mi thu, cha'n urra mi,
 Cha'n eil mo bhriathran ullamh dhomh,
 Do bheusan thug mi 'n t-urram dhaibh,
 'S iad chuir mi uile 'n geall ort.
 O shaorainn, &c.

Ach dh-innsinn fhein gu soilleir dhuibh,
 Co i, 's co bhuaithe a shloinneadh i,
 Mur be gun d' fhuair sibh coire dhomb,
 Air son na rinn mi chainnt oirr.
 O shaorainn, &c.

MOLADH CHABAIR-FEIDH.

LE TORMOD BAN MAC-LEOID.

Deoch-slainnte 'chabair féidh so
 Gur h-éibhinn 's gur h-aighearach ;
 Ge fada bho thìr fein e,
 Mhic Dhé greas g'a fhearrann e ;
 Mo chrochadh a's mo cheusadh,
 A's m' éideadh nar mheala nui,
 Mur äit leam thu bhi 'g eiridh
 Le treun neart gach caraide !
 Gur mise chunna' sibh gu gunnach,
 Ealamh, ullamh, acuinneach ;
 Ruith nan Rothach 's math 'ur gnothach,
 Thug sibh sothadh maidne dhaibh ;
 Cha deach' Cataich air an tapadh,
 Dh'fhag an neart le eagal iad,
 Ri faicinn ceann an fhéidh ort
 'Nuair dh'eirich do chabar ort !
 Be'n t-amadan fear Foluis,
 'Nuair thòisich e air cogadh riut ;
 Rothaich agus Ròsaich —
 Bu ghòrach na bodaich iad ;

Frisealaich a's Granndaich,
 An càmpa cha stadadh iad ;
 'S thug Foirbeisich nan teamn-ruith,
 Gu seann taigh Chuilodair orr'.
 Theich iad uile 's cha d'fhuirich
 An treas duine bh'aca-san ;
 An t-Iarla Catach ruith e dhachaidh—
 Cha do las a dhagachan ;
 Mac-Aoidh nan creach gun thar e as,
 'S ann dh'éigh e 'n t-each a b' aigeannaich,
 Ri gabhal an ratreuta,
 'Nuair dh-eirich do chabar ort !

'S ann an sin bha 'm fuathas
 Ga'n ruagadh thar bhealaichean,
 An deas dhuinn a's an tuath dhuinn,
 Gu luath ruith roi' d' cheann-eideadh ;
 Mar sgaoth a dh'eoin nam fuar-bheann,
 A's gruaim air a h-uile fear,
 A tearnadh bho na sléibhteau
 Gu réidhlein 's gu cladaichean,
 Dh'éigh iad port 's gu'n d'fhuair iad coit,
 'S bu bheag an toirt mar thachair dhaibh ;
 Ciod e'n droch rud rinn am brosnach'.
 Le'n cuid mosg nach freagradh srad,
 'S a liuthad toirtear dheth na Rothaich,
 Dol air fiod thar chlaigeannan ?
 'S ann ghabh iad an ratreuta,
 'Nuair dh'eirich do chabar ort !

Gu'm faigh mi fein mo dhùrachd
 ('Se dhùisg as mo chadal mi)
 An Tì da'n geill na dùilean,
 'S da 'n ùmhlaich na h-uile ni,
 Gun greas e thu gu d' dhùthaich,
 Gu h-uiseil 's gu h-urramach !

Gur tu nach leigeadh cùis,
 Leis na dù-Ghaill nach buineadh dhaibh ;
 'S tu bheireadh clotha do' luchd gnothaich,
 Gun fhios co a throdadh riut ;
 Am fine Rothach chuir thu fothad
 Ge mor leotha 'n ladornas,
 Ga'n cuir romhad le'n ruith-choimhich,
 'S am baile-nodha na shradagan,
 'S na lasair anns na speuran,
 Nuair dh'eirich do chabar ort !

Chunna mi m'a thuath thu,
 'S gu'm b'uachdaran allail thu ;
 Bha Catach fo do chùram,
 'S dh' ùmhlaich na Gallaich dhut ;
 'S gach tì bha riut an diùmba,
 'S nach dùirigeadh sealladh ort,
 A faicinn bhi ga'n sgiùrsadh,
 Gu dùthaich nach buineadh dhaibh.
 Le gasraidh fhinealt dheth do chinneadh
 Nach gabh giorag eagalach ;
 Luchd chlogaidh 's bhiodag 's chorcan bireach,
 Cha philleadh luchd-bagairt iad ;
 Thig feachd Mhic-Shimi gu do mhilleadh,
 'S ruithidh iad gu saidcalta ;
 'S gu'n teich iad o chlàr t-eudainn,
 'Nuair dh'eireas do chabar ort !

Tha'm brochan a' toirt sàr dhuibh,
 'S tha 'n càl a' toirt at oirbh ;
 Ach 's beag is misde 'n t-àrmunn,
 'Ur sàth thoirt an nasgaidh dhuibh :
 Ge mòr a thug sibh chàise,
 Thar àiridhean Asainne,

Cha'n fhacas cuirn a'm Fòlais,
 Ge Mòr bha do chearcan ann ;
 Caisteal biorach, nead na h-iolair',
 Coin a's gillean gortach ann ;
 Cha'n fhaicear bioran ann ri teine
 Mur bidh dileag bhrochain ann ;
 Cha'n fhaicear mairt-eoil ann am poit ann,
 Mur bi cearc ga plotaigeadh ;
 'S ga'n tional air an déirce,
 'Nuair thréigeas gach cosgais iad.

Cha'n eil eun 's na speuran,
 Is breine n'an iolaire,
 Cha'n ionan idir beus d'i,
 'S do dh-fhéidh anns na firichean :...
 Bi'dh iadsa moch ag eiridh,
 A feuchainn a bhiolaire ;
 'S bi'dh is air sean each caoile,
 Ri slaodach a mhionaidh as ;
 Chuir i spuir a staigh na churrach,
 A's thug i fhuil na spadul as.
 An t-eun gun sonas 'giarraidh donais,
 Bi'dh na coin a' sabaid ris ;
 'S breun an t-isean e air iteig,
 Gun fhios c'ait' an stadadh e,—
 Mas' olc a lean e àbhaist,
 Cha'b' fheàrr far na chaidil e.

Cha'n eil eun 'san f-saoghal
 R'a fhaotainn tha coltach riut...
 Cha'n ithean do chuid sìthne—
 Rinn firinn a' mollachadh :
 Ged tha ort iteag dhìreach,
 Mar fhior shaighead corranach,

'S ged' thuirt iad riut am fireun,
 Tha ionan an donuis ort !
 'S ioma buachaille th' air fuar chnoc,
 Agus cuaille băt' aige' ;
 Ni guidhe bhuan do bhuntainn bhuath,
 'S a bhuaileas bho do thapadh thu ;
 'N uair bheir thu ruaig air feadh nan uan,
 'S a bhios buaireas acrais ort.
 'N uair thachras cabar féidh ort,
 G'um feum thu bhi snasadh dha !

Tha cabar-fearna Dhòmhnuill,
 Mar spòrs' anns an talamhs' ad' ;
 Nach innseadh sibh dhomhs' e,
 'S gu'm b'eol domh a charachadh ;
 'S chuirinn fios gu h-eòlach,
 Gu Sedras an caraideach,
 Gur h-e Fear Dhuin-Dòmhnuill,
 Le lòn chium an t-anam ris ;
 'Bhiasd gun mheas, gun mhiagh, gun ghliocas,
 Riamh bu triç 's an talamh-s' thu ;
 Dh'ol a's dh'ith thu trian do d' phiseach,
 'S tu an t-isean amaideach ;
 Chuir na Rothaich thu air ghnoothach,
 'S tu an t-amhusg aineolach,
 'S ged' thug Clann-Choinnich miadh ort,
 Cha b' fhiach thu 'n treas earrainn deth.

Fairc ! faire ! 'shaoghail,
 Gur caochlaidheach carach thu,
 Chunna misc Sì-phort,
 'Nam pioban cruidh, sgalanta,
 Nach robh an Alb' a dh'aon-shluagh,
 Ged shìneadh Mac-Cailein ris,
 Na chumadh riuts an eudann,

'Nuair dh'eireadh do chabar ort!
 Dh'eireadh leat an còir 'san ceart,
   Le trian do neart gu bagarach,
 Na bh'eadar Asainn, a's fa dheas,
   Gu ruig Sgalpa chraganach,
 Gach fear a glacadh gunna snaip,
   Claidheamh glas, no dagaichean—
 Bu leat Sir Dònihnull Shléibhte,
   'Nuair dh'eireadh do chabar ort!

Dh'eireadh leat fir Mhùideirt,
   'Nuair ruisgtc do bhrataichean,
 Le 'n lannan daite dù-ghorm,
   Gu'n ciuirte na marcaich leo ;
 Mac-Alasdair 's Mac-Ionmuinn,
   Le 'n cuilbheirean acuinneach ;
 'Nuair rachadh iad 'san iorghuill,
   Gu'm 'b iognhna mur trodadh iad :—
 Bi'dh tu fhathast gabhail aighear,
   Ann am Brathuinn bhaidealach,
 Bi'dh cinne t-athair ort a feitheamh,
   Co bhrathadh bagradh ort ?
 Bi'dh fion ga chaitheamh feedh do thaighe,
   'S uisge-beatha feadanach ;
 'S gur lionmhor piob' ga'n gleusadh,
   'Nuair dh'eireas do chabar ort!

ORAN ALLABAINE SUIRIDH.

LE PIOPAIRE FIR GHLINN-ALLADAIL.

LUINNEAG.

Thug mi 'n didhche raoir sa 'n àiridh,
 Thug mi 'n didhche raoir 'sa 'n àiridh,
 Chaith mi 'n didhche cridheil, caoimhneil,
   Mar ri maighdeannan na h-àiridh.

Mile marbhaisg air an t-sùiridh,
 'S bochd le neach da 'n téid i iomrall,
 Fagaidh si inntinn fo iomaguinn,
 Gluasad cho simplidh ri mearlach.
 Thug mi 'n, &c.

Oidhche dhomh 's mi 'n bun na tire,
 'S mi goirid o bheagan nìonag,
 'Smaointich mi gluasad os 'n iosal,
 Nochdadhbh mo bhriodail le gràdh dhaibh.
 Thug mi 'n, &c.

'Nuair rainig mi taigh-an-Dùnain,
 Bha chomhl' ac' air a deagh dhùnadhbh,
 'Sa dh-aindeoin m' òlais a's mo thùir,
 Gun thòisich na goid chuil ri rànaich.
 Thug mi 'n, &c.

Labhair mo chompanach runach,
 Dean stad 's feuchaidh sinn cleas ùr dh' i,
 Faigh thusa boiseag dheth 'n bhùrn,
 'S fanaidh na lùdagan sàmhach.
 Thug mi 'n, &c.

Fhuair sinn staigh gun dad uamhainn,
 'S bha sinn farasda n' ar gluasad,
 Rainig sinn leabaidh nan gruagach.
 'S chuir mi-fhìn gu suaire mo làmh orr'.
 Thug mi 'n, &c.

Thuirt i rium, na tig ni's faide,
 'S leanabh te eile nam' achlais,
 Cha 'n eil rùm agad fo 'n phlaide,
 'S bi pilleadhbh dhachaidh mara thainig.
 Thug mi 'n, &c.

Thuirt mise, na bi cho doichleach,
 Fuirich gu si-mhalta, socrach,

Dad a mhì-mhodh dhut cha nochd mi,
 Gus 'n eirich thu moch a maireach.
 Thug mi 'n, &c.

'Thuirt i, ma ta cuir dhiot t-aodach,
 Bheir mise nochd mo leath-taobh dhut,
 Air eagal 's gu 'n dean thu m' aoireadh,
 'S cha 'n ann air son gaol do mhàrain.
 Thug mi 'n, &c.

Mu n' d' fhuair mi mi-fhin gu socrach,
 Ciod a rinn am pàist ach mosgladh,
 'S a nuair a ghrios mi e bhi tosdach,
 Theann e 'san droch-uair air rànaich !
 Thug mi 'n, &c.

'Thuirt bean-an-taighe le dearras,
 A chlann a chum mi m' chaithris,
 Air leam gu m' feumadh sibh anail,
 Gur siùblach ur teanga le Gàëlig.
 Thug mi 'n, &c.

Chuir a briathran mi o thapadh,
 Eadair seorsa nàire 's gealtachd,
 'S cha robh driùchd a bha tro 'm chraiceann,
 Nach cuireadh cnag air an lär dheth.
 Thug mi 'n, &c.

Dh-eirich i ionunn 'sa bhi rùisgte,
 'S theann i ri lasadh a chrùisgean,
 'S mu 'n d' fhosgail i ceart a sùilean,
 Bha mis air taobh cuil na fàrdaich,
 Thug mi 'n, &c.

Ach fhir tha fuireach 'sa bhaile,
 Giùlain mo shoraidh gu Anna,
 'S innis d' i gu 'n d' rinneadh ealaidh,
 Do 'n luchd-faire bh' air an àiridh,
 Thug mi 'n, &c.

ORAN DUCHA.

LEIS AN DUIN UASAL CHANDA.

LUINNEAG.

O théid sinn, théid sinn, le sugar agus aoidh,
 O théid sinn, théid sinn, gu deònach,
 O théid sinn, théid sinn, thairis air an t-Srúidh,
 Gu muinntir ar dàimh, 'us ar n-eòlais.

Ged bha sinn bliantain fada, fada, bhuath,
 A'm Baile-Chluaidh' a chònaidh,
 Tamul beag gu-n tréig sinn, ar gairm 'sa nis gu-n téi
 A dh'fhaotainn an gràdh 'us an còra. [sinn]

O theid sinn, theid sinn, &c.

Gu-n toir sinn cuairt, rithist do-n taobh-tuàth,
 Us théid sinn ruaig do Dhòrnach,
 'S chi sinn Droit-an-agh, 's fa comhar air gach taobh,
 Caistealan 'us páircean 'us lòintean

O theid sinn, theid sinn, &c.

Chì sinn an Caol, air am faca sinn le gaoith,
 Bàtaichean aotrom a seòladh
 Chì sinn na beanntan, a ghleidheadh sneachd sa
 Is chì sinn na h-ábhnaichean boi'ach [t-sámhradl]

O theid sinn, theid sinn, &c.

Chì sinn na glinn, anns an d'rugadh sinn ;
 'S' bu ghnà leinn bhi aotrom, gòrach,
 'S chi sinn na coilltean, le aighear 'us toil-inntinn.
 'S bu ghnà leinn bhi cluinntinn nan smèòrach

O theid sinn, theid sinn, &c.

S' chi sinn na cluain air am bitheadh laoigh's uain
 Ri mire gun ghruaim anns an òg-mhios,
 'S chì sinn na h-aonaich air an inealtradh na caoraich
 O'n d'fhuair sinn sàr aodaichean còmhdaich.

O theid sinn, theid sinn, &c.

Chi sinn na raoin, le blà a bheallaidh chaoin,
 S a chéitean bhi's aobhach 'us bòidheach,
 Is chì sinn na bruachan fo sgàil 'a bhàrraich uaine
 Gu tric anns 'da bhuain sinn an t-sòrach.

O theid sinn, theid sinn, &c.

Chì sinn an lag, 's an t-eas gu bèucach, grad,
 Sam bradan a leuni suas na chòdhail,
 Chì sinn am badan, 'sam bitheadh coilich bheadrach,
 Ri co-chath 'sa mhadainn chiùin, cheòthar.

O theid sinn, theid sinn, &c.

Chì sin gach sliabh, air am bitheadh greighean fhiadh,
 Ri mire air riasgan 'sair lointean,
 Is chì sinn an lagan eadar àrd nan cragan,
 San caidleadh an earbag air chòinntich.

O theid sinn, theid sinn, &c.

S chì sinn gach loch, o'n tric an tugadh steach
 Bric mheana-bhallach, airgideach, òr-bhui'
 S mu'm bitheadh an cù-donn, a shiùladh fo an tonn,
 S eal' a snàmh os-a-cheann ann am mòr-chuis.

O theid sinn, theid sinn, &c.

S chì sinn gun ghruaim, a bhanarach le fuaim,
 Sa bhuaile, gu duanagach, òranach,
 A bleothan a chruidh-ghuaillion, is iad a' sgur
 Le taitneas toirt cluais agus deoin di [de nualain
 O theid sinn, theid sinn, &c.

S iomadh, 's iomadh ni, a chì sinn anns an tìr,
 Nach saoilte thigh'n ann 'nuair bu chlann sinn
 Thar aisig na coit, tha ragha, ragha, droit,
 San áite na croit, baile-Bhanna.

O theid sinn, theid sinn, &c.

S rathad rioghal, réidh, tre chragan fhraoch ns ghcuig
 Is carbadan màil, air an ordugh

Gach là sios le srann 'us gach la suas le deann
Tre-n t-Sliogach us bhonn phreas-an-òrdain.

O theid sinn, theid sinn, &c.

'S deagh fhearrann ùr, a rinneadh le mor shaoth'r
Bho chruai bhlàran fraoch, agus mòintich,
'Us iomadh lethead cruaidh, bha riamh gu seo, gun
Le òg-ghiubhas uain air chòmhach. [bhuaidh

O theid sinn, theid sinn, &c.

Deòilidh sinn as ùr, gaoth is athar cùr,
Bheir slaint agus sùrd dhuinn, a's sòlas,
Ar cairdean bheir dhuinn, aran càis agus ìm,
'S deoch laidir de-n dràm, agus ceòl leis.

O theid sinn, theid sinn, &c.

Ged tha sinn an cèin, a nochd o ar tir,
'S o'r caomh chairdean gaoil, 'us sean eòlaich,
Olaidh sinn le rùin, deagh shlainnte dhaibh gachaon
Is buaidh do dha thaobh Caolas Dhòrnaich.

O theid sinn, theid sinn, &c.

ORAN BHRAIGH RUSGAICH. *

LE IAIN MAC-DHUGHAIL, GLEANN URCHUDAINN.

Ged is socrach mo leabaidh,
Cha'n e cadal tha shùirt orm ;
B 'anns' bli suainnt' ann am breacan,
'N inbhír ghlaiceagan Rusgaich ;
Hordò, lu-ill, horo !

B 'anns' bhi suainnt' ann am breacan,
'N ibhir ghlaiceagan Rusgaich,

* The bard composed this song in Edinburgh, where he died and was buried.

Far am minic a bha mi,
 Iomadh la, air bheag curam ;
     Horò, hu-ill, horò !

Far am minic a bha mi,
 Iomadh la, air bheag curam,
 'S bhiodh mo ghunna fo m' achlais,
 Cumail fasgadh o'n driuchd oirr' ;
     Horò, hu-ill, horò !

Bhiodh mo ghunna for m' achlais,
 Cumail fasgadh o'n driuchd oirr'
 'S air thruimid na fraise,
 'S i a lasadh am fudar,
     Horò, hu-ill, horò !

Air thruimid na fraise,
 'S i a lasadh am fudar ;
 Cha b'e clagraich nan sraidean,
 So a b'abhaist mo dhusgadh.
     horò, hu-ill, horò !

Cha b'e clagraich nan sraidean,
 So a b'abhaist mo dhusgadh ;
 Cha b'e clag nan cuig uairean,
 Bhiodh a'm' chluasan á dusgadh.
     Horò, hu-ill, horò !

Cha b'e clag nan cuig uairean,
 Bhiodh a'm' chluasan a dusgadh ;
 Ach an ceileir bu bhoidhche,
 Aig na h-eoin am Braigh' Rusgaich.
     Horò, hu-ill, horò !

Ach an ceileir bu bhoidhche,
 Aig no h-eoin am Braigh' Rusgaich ;
 Bhiodh a chuthag air chreagan,
 'S i toirt freagairt do 'n smùdan,
     Horò, hu-ill, horò !

Bhiodh a chuthag air chreagan,
 'S i toirt freagairt do 'n smùdan ;
 'S bhiodh a' smearach gu h-arda,
 'S i air bharr nam bad dù-ghorm,
 Horò, hu ill, horò !

Bhiodh a' smearach gu ha-arda,
 'S i air bharr nam bad dù-ghorm ;
 Agus *Robin* gu h-iosal,
 Ann an iochdar nan dlùth-phreas,
 Horò, hu-ill, horò !

Agus *Robin* gu h-iosal,
 Ann an iochdar, nan dlùth-phreas ;
 Anns nam meanganaibh boidheach,
 'S damh na cròice 'gan rùsgadh.
 Horò, hu-ill, horò !

Anns nam meanganaibh boidheach,
 'S damh na cròice 'gan rùsgadh ;
 'S nuair thigeadh oidhche Fheill-an-Roidoirnn,
 'S ann leam bu bhoidheach a bhuirich.
 Horò, hu-ill, horò !

'Nuair thigeadh oidhche Fheill-an-Ròid oirnn,
 'S ann leam bu bhoidheach a bhuirich,
 'S e ag iarraidh a chéile,
 An deigh eiridh o'n ùr-pholl.
 Horò, hu-ill, horò !

'S e ag iarraidh a chéile,
 An deigh eiridh o'n ùr-pholl ;
 'S ann an sid bhiodh an fhaillte,
 Ris an leannan bu chuirteil.
 Horò, huill, horo !

'S ann an sid bhiodh an fhaillte,
 Ris an leannan bu chuirteil ;

Es' ag iarraidh a cairdeas,
'S ise 's nair' le' a dhiultadh.

Horò, hu-ill, horò !

Es' ag iarraidh a cairdeas,
'S ise 's nair' le' a dhiultadh ;
'S ged a laidheadh iad le cheile,
Cha chuir a chleir orra curam.

Horò, hu-ill, horo !

Ged a laidheadh iad le chéile,
Cha chuir a chleir orra curam ;
Cha teid iad gu seisean,
'S cha 'n fhaicear ag cuirt iad.

Horò, hu-ill, horo !

Cha teid iad gu seisean,
'S cha 'n fhaicear ag cuirt iad ;
Cha teid e 'n tigh-osda,
Cha mhath a chòrdas an lionn ris ,
Horò, hu-ill, horò !

Cha teid e 'n tigh-osda,
Cha mhath a chòrdas an lionn ris ;
'S cha 'n fhearr thig an drama,
Ris a' stamac is cubhraidh.

Horò, hu-ill, horò !

Cha 'n fhearr thig an drama,
Ris a' stamac is cubhraidh ;
'S mor gur h-annts' leis am fior-uisg,
Thig o iochdar nan dluth-chreag.

Horò, hu-ill, horò !

'S mor gur h-annts' leis am fior-uisg,
Thig o iochdar nan dluth-chreag ;

Cha b'e faileadh na cladhan,
 A gheibhte 'n doire mo ruin sa.
     Horo, hu-ill, horo !

Cha b'e faileadh nan cladhan,
 A gheibhte 'n doire mo ruin-sa ;
 Ach trom fhaileadh na mealla,
 Dhe na meanganaibh ùra ;
     Horò, hu-ill, horò !

Ach trom fhaileadh na mealla,
 Dhe na meanganaibh ùra ;
 'S co 's urrainn a radhte,
 Nach bidh mi fhathast ann an Rusgaich' ?
     Horò, hu-ill, horò !

ORAN NAM FINEACHAN GAELICH.

LE ALASDAIR MAC MHAIGHSTIR ALASDAIR.

A chomuinn rìoghail rùinich,
 Sàr ùmhachd thugaibh uaibh,
 Biodh 'ur ruisg gun smùirnean,
 'S gach crì gun treas guin lùb ann ;
 Deoch-slainte Sheumais Stiùbhairt,
 Gu muirneach cuir ma'n cuairt !
 Ach ma ta giomh air bith 'n 'ur stamaig,
 A chàileis naomh' na truail.

Lion deoch-slainte Thearlaich
 A mheirlich ! stràic a chuach ;

B'i sid an ioc-shlaint' àluinn,
 Dhath-bheothaicheadh mo chàileacd
 Ge d'a bhiodh anì bàs orm,
 Gun neart, gun àdh, gun tuar,
 A Righ nan dùl a chuir do chábhlach,
 Oirn' thar sáil' le luathas.

O! tog do bhaideil àrda,
 Chaol, dhionach, shàr-gheal nuadh,
 Ri d'crannaidh bi-dhearg, làidir,
 Gu taisdeal nan tonn gàireach ;
 Tha *Aëolus* ag raitinn
 Gu 'seid e rap-ghaoth chruaidh,
 O'n aird an ear; 's tha *Neptun* dlleas,
 Gu mìneachadh a chuain.

'S bochd ata do chàirdean
 Aig ro mhead t-fhàrdail uainn ;
 Mar àlach mhaoth gun mhathair ;
 No beachainn breac a ghàraidh,
 Ag sionnach 'n déis a fàsachd',
 Are fàilinn feedh nam bruach.
 Aisig cabhagach le d' chabhlach,
 'S leighis plàidh do shluaigh.

Tha na dée ann an deagh rùn dut ;
 Greas-ort le sùrd neo-mharbh,
 Thar dhronnaig nan tonn dù-ghorm,
 Dhruim-robach, bharr-chas, shiubhlach,
 Ghleann-chlaghach, cheann-gheal, shù-dhlu,
 Na mothar chul-glas, ghairbh ;
 Na cuan-choirean, greannach, stuadh-thorthach,
 'S crom-bhileach, molach, falbh.

Tha muir a's tir cho-réidh dhut,
 Mar dean thu féin a searg ;

Doirtidh iad na'n ceudan,
 Nan laomabh tiugha, tréunna,
 A Breatunn a's á Eirinn,
 Ma d'standard breid-gheal dearg ;
 A ghasraídh sgaiteach, ghuineach, rìoghail ;
 Bhreuchdach, fhior-luath, gharg !

Thig do chinneadh féin ort,
 Na treun-fhir laomsgair gharbh,
 Na'm beitheiribh gu reubadh ;
 Na'n leoghannaibh gu creuchdadadh ;
 Na'n nathraighean grad-lcumneah,
 A lotas geur le 'n calg,
 Le'n gathan faobharàch, rinn-bheurra
 Ni mor éuchd le'n arm.

'N àm bhrataichean làn-éideadh,
 Le dealas geur gun chealg,
 Thig Dòmhnullaich, nan deigh sin ;
 Cho dileas dut ri d'leine ;
 Mar choin air fasdadadh eile ;
 Air chath-chrith geur gu scalg ;
 'S maирg nàmhaid do'n nochd iad fraoch,
 Long, leoghann, craobh, 's laimh-dhearg.

Gu neartaich iad do chàmpa
 Na Caim-beulaich gu dearbh,
 An Diuc Earraghalaich mar cheann orr',
 Gu mòrghalaich mear prionnsail ;
 Ge b'e bheir air iunsaidh,
 B'e sid an tionsgnadh searbh,
 Le lannan lotach, dù-ghorm, toirteil,
 Sgoltadh chorpa gu'm balg.

Gu tarbartach, glan, caiseamachd,
 Fior thartarach na'n rànc

Thig Cluainidh le chuid Pearsannach,
 Gu cuannda gleusda grad bheirteach ;
 Le spaintichean teann-bheirteach ;
 'S cruaidh fead ri sgailceadh cheann ;
 Bi'dh fuil d'a dòrtadh, 's smuais d'a spealtadh,
 Le sgealpaireachd 'ur lann.

Druididh suas ri d' mheirghe,
 Nach meirbh an am an àir,
 Clann' Illeoin nach meirgich
 Airm ri uchd do sheirbheis ;
 Le'm brataichean 's snuadh féirg orra,
 'S an leirg mar thairbh gun sgàth ;
 A foirne, fearail, nimheal, arrail,
 'S builleach, allanh làmh !

Gun tig na fiùrain Leòdach ort,
 Mar sheochdain 's eoin fo spàig ;
 Na'n tuireamh lann-ghorm, thinnisneach ;
 Air chorra-ghleus streup gun tiomachas ;
 An reiseamaid fior ionnalta,
 'S fáth gioraig dol na dál ;
 Am bi iomadh bòchdan fuitteach, foirmeil,
 Théid le stoirm gu bàs.

Thig curaidhean Chlann-Cham-shroin ort,
 Théid meanmnach sios na d' spàirn ;
 An fhoireann ghuineach, chaithreamach,
 'S neo-fhiamhach an am tarruinne ;
 An lainn għlas mar lasair dealanaich,
 Gu gearradh cheann, a's lamh ;
 'S mar luathas na drēige, 's cruathas na crēige,
 Chluinntे sgread nan cnàmh.

Gur cinnteach dhuibh d'ar coinneachadh,
 Mac-Choinnich mor Chinn-Taile :

Fir laidir, dhàna, choimhneala,
 Do'n fhior-chruaidh air a foinneachadh,
 Nach gabh fiadh no somultachd,
 No sgreamh ro' theine bhlàr
 'S iād gu nàrach, fuileach, foinnidh,
 Air bhoil gu dhol na d'chàs.

Gur foirmeil, prìseil, òrdail,
 Thig Tòisichean nan rànc,
 Am màrsail stàtoil, comhnard ;
 Am piobach, bratach, sròl-bhui ;
 Tha rioghalachd a's mòrchuìs ;
 Gu'n sòradh anns' n dream ;
 Daoine laidir, neartmhor, cròdha,
 'S iad gun ghò, gun mheang !

Thig Granndaich gu ro thàrtarach,
 Neo fhad-bheirteach do d' champ
 Air phrioblosgadh gu cruadal,
 Gu snaidheadh cheann, is chluas diu ;
 Cho nimheil ris na tìgeribh
 Le feachdraidh dian-mhear, dàn',
 Chuireas iomad fear le sgreadail,
 'S a bhreabadaich gu làr.

Thig a rìs na Frisealaich,
 Gu sgipi le neart garbh ;
 Na seòchdaibh fìor-ghlan, togarrach,
 Le fuathas bhlàr nach bogaichear ;
 An còmhlan fearradha, cosgurach,
 'S maирg neach do nochd iad fearg ;
 A spuir għlas aig dlùs an deirich
 Bi'dh nan éilean dearg.

Nan gasraidh ghaisgeil, lasgurra,
 Thig Lachunnaichi gun chàird,

Na saighdean deurga puiseanda ;
 Gu claidheach, sgiathach, cuinnsearach ,
 Gu gunnach dagach, ionnsaichte,
 Gun chunntais ac air àr ;
 Dol nan deannamh 'n aodainn pheileir
 Teachd o theine chàich.

Gabhaidh pàirt do t-iorghaills'
 Clann-Iomnhuinn's oirdheirc càil ;
 Mar thuinn ri tir a sior-bhualadh ;
 No bile lasrach dian-loisgeach ;
 Nan treudan luatha, fior-chonfach,
 Thoirt griosaich air an ànmh ;
 An dream chathach, Mhuileach, Shrathach,
 'S math gu sgathadh chnàmh.

'S mòr a bhio's ri corp-rusgadh,
 Na'n closaichean's a bhlàr,
 Fithich anns a rocadaich
 Ag itealaich, 's a cnocaireachd ;
 Ciocras air na cosgaraich,
 Ag òl's ag ith an sàth.
 Och's tùrsach fann a chluinntir moch-thra,
 Ochanaich nan àr !

Bi'dh fuil is gaor d'a shùidreadh ann,
 Le lù-chleasan 'ur làmh ;
 Meangar cinn, a's dùirn dhiu ;
 Gearrar üilt le smuaisridh ;
 Ciosnaichear am biùidh,
 D'an dù-losgadh, 's d'an cnàmh ;
 Crùnair le poimp Tearlach Stiùbhart ;
 'S Frederic Prionns fo shail.

ORAN D'A CHEILE NUADH-POSDA.

LE DONNACHADH BAN.

A mhairi bhan òg,
 'S tu 'n òigh th'air m'aire,
 Ri'm bheò bhi far am bithinn fhéin ;
 O'n fluair mi ort còir
 Cho mòr 's bu mhath leam,
 Le pòsadhbh ceangailt' o'n chléir,
 Le cùmhnaonta teann
 'S le banntaibh daingean,
 'S le snaim a dh'fhanas, nach tréig ;
 'S e t' fhaotain air làimh
 Le gràdh gach caraid
 Rinn slàinnte mhaireann a'm' chré,

 'Nuair bha mi gu tinn
 'S mi 'n cinnseal leannain,
 Gun chinnt cò theannadh rinn féin,
 'S ann a chunna' mi 'n òigh
 Air bòrd taigh-leanna,
 'S bu mhòthar ceanalt' a beus ;
 Tharruinn mi suas rith',
 'S fhuair mi gealladh
 O'n ghruagaich bhanail bhi 'm réir ;
 'S mise bha aobhach
 'T fhaotain mar' riùm,
 'S cro laoigh a' Bharain a'd' dheigh.

Madainn Di-luain,
 Ge buan an t-slighe,
 'Nuair għluas mi, ruithinn mar ghaoth,
 A dh-fhaicinn mo luaidh
 'S rud bhuainn n-ar dithis
 Nach dual da rithist gu'n sgaoil ;

Thug mi i 'nuaigneas,
 Uair a bhruidhinn,
 'S ann fluair an nighean mo ghaoil ;
 A's chluinneadh mo chluas
 Am fuaim a bhitheadh
 Aig luathas mo chridhe ri 'm thaobh.

Sin 'nuair chuir *Cupid*
 An t-uldach a'm' bhroilleach,
 G'a shaighdean corranach caol,
 A dhruidh air mo chuislean,
 Chuir luchd air mo choluiinn,
 Leis thuit mi ge b'oileam a's dh'aom
 Dh'innis mi sgeul
 Do'n tè rinn m' acain,
 Nach léigh a chaisgeanh mo ghaoid ;
 'Se leighis gach creuchd
 I fhéin le feartan
 Theacbd réidh a'm' ghlacaibh mar shaoil,

Bheirinn mo phòg
 Do'n òg-mhnaoi shomult'
 A dh fhás gu beinneanta, caoin,
 Gu mileant, comhnard,
 Seòcail, foinnidh
 Do chòmhradh gheibh mi gu saor.
 Tha mi air shedl
 Gu leòir a'd' chomain,
 A mhòid 'sa chuir thu gu faoin
 De m' smaointean gòrach,
 Pròis nam boireannach,
 'S còir dhomh fuireach le h-aon.

Chaidh mi do'n choill'
 An robh croinn as gallain,

Bu bhoisgeil sealladh mu'n cuairt,
 'S bha miann mo shùil
 Do dh'fhiùran barruicht'
 An dlù's nam meanganan shuas;
 Geug fo bhlàth
 O bàrr gu talamh,
 A lùb mi farrasda nuas:
 Bu duilich do chàch
 Gu bràth a gearradh,
 'S e 'n dàn domh 'm faillean a bhuan.
 Shuidhich mi lìon
 Air fior-uisg tana,
 'S mi stri 'ga tharruinn air bruach,
 'S thug mi le sgrìob
 Air tìr a ghealag,
 'S a lith mar eal' air a' chuan;
 'S toilicht' a dh'fhàg
 E 'n là sin m' aigneadh,
 An roinn a bh'agam san uair;
 B'i coimeas mo cheud mhna'
 Reull na maidne,
 Mo chéile cadail 's mi 'm shuain.
 'S e b'fhasan leat riamh
 Bhì ciallach banail,
 Ri gnìomh, 's ri ceanal mnà-uails';
 Gu páirteach, bàigheal,
 Blàth, gun choire,
 Gun ghìomh, gun ghoinne, gun chruas,
 Gu déirceach, daonntach,
 Faoilidh, farrasd',
 Ri daoin fanna, bochd, truagh ;
 Is tha mi le'd' sheòl,
 An dòchas ro-mhath,
 Gur lòn do t-annam do dhuais.

Chuir mi air thùs ort
 Iùil a's aithne,
Le sugradh ceanalta, suairc,
 'Nuair theannainn riut dlù,
 Bu chùraidh 't anail
No ùbhlan meala 'gam buain:
 Cha bhiodh sgeul rùin,
 A b'iuil domh aithris,
A b' fhiù, nach mealladh i bhuaam;
 Nan cuireadh i cùl rium
 'S diùlta' baileach,
 Bu chùis domh anart a's uaigh.

Do bhriodal blàth
 'S do mhàran milis,
Do nàdur grinneas gach uair,
 Gu beulchair, gàireach
 Aluinn, coineil,
Gun chàs a thoille' dhut fuath ;
 Chuir i guin bhàis,
 Fad ràith' am mhuineal
Dh'fhàg làn mo mhulad 'sa ghruaim,
 'Nuair thuig i mar bha,
 'Sa thàr mi 'n ulaidh,
Ghrad spàr i 'n cunnart ud buam.

'S ann thog e mi 'm prìs
 O'n tìm so 'n uiridh,
An nì 'san urrainn a fhuair,
 'Sguab do'n ire
 Fhìor-ghloin chruineachd,
An siol is urramaich buaidh ;
 Sin na chuir mi
 Co-rìmheich umad,
Bha t' inntinn bunaileach, buan :

Lìonàdh do sgiamhachd
 Miann gach duine,
 An dreach, fiadh, an cumachd, 's an snuagh

Do chuach-fhalt bàn
 Air fàs cho barrail,
 'S a bhàrr làn chamag a's dhual;
 T-aghaidh ghlan, mhàlda,
 Nàrach, bhanaile,
 Do dhà chaol mhala gun ghruaim;
 Suil ghorm, liontach,
 Mhìn-rosg, mheallach,
 Gun dìth cur fal' ann ad' ghruaidh,
 Deud gheal iobhraidh
 Dionach, daingean,
 Beul bìdh nach canadh ach stuaim.

Shiùbhladh tu fàsach
 Airidh glinne
 'S àit an cinneadh an spréidh,
 G' am bleothan mu chrò,
 'S bhi chòir na h-innis,
 Laoigh òg a' mireadh 's a leum ;
 Cha mhiosa do lamh
 'S tu làimh ri coinnil
 -No 'n seòmar soilleir ri grèin
 A' fuaidheal 's a' fàitheam
 Bhann a's phionar,
 An àm chur grinnis air gréus.

Do chneas mar an éiteag
 Glè ghlan, fallain,
 Corp seang mar chanach an t-slèibh ;
 De bhràigh co-mhin,
 'S do chiochan corrach,

'S iad liontach, soluis le chéil ;
 Gaoirdein tlà geal
 Làmh na h-ainnir,
 Caol mheoir, glac thana, bäs réidh ;
 Calpa deas ùr,
 Troigh dhlù 'm bròig chumair
 Is lùghar innealta ceum.

'S ann fhuair mi bhean chaoin
 Aig taobh Mhàm-charraidh,
 'S a gaol a'm' mhealladh o'm chéill ;
 Bha cridhe dhomh saor,
 Nuair dh'fhaod mi tharruinn,
 Cha b'fhaoin domh bharail bhi d' réir
 'S ioma' fuil uasal,
 Uaibhreach, fharumach,
 Suas ri d' cheann-aghaidh fhéin,
 Gad' chumail am pris
 An Rìgh 's Mac-Cailein
 'S tu shiòl nam fear a bha 'n Sléibht'.

'Nam faighinn an dràst
 Do chàradh daingean
 An àite falaich o'n èug ;
 Ge d' thigeadh e d' dhàil,
 A's m' fhágail falamh.
 Cha b' àill leam bean eil' a'd' dhèigh :
 Cha toir mi gu bràth dhut
 Dranndan teallaich,
 Mu'n àrdaich aileag do chléibh,
 Ach rogha' gach màrain,
 Gràdh a's furan,
 Cho blàth 'sa b'urrain mo bheul.

Dheanainn dut ceann,
 A's crann, a's t-earrach,

An àm chur ghearran an éill,
 A's dheanainn mar chàch
 Air tràigh na mara,
 Chur àird air mealladh an éisg :
 Mharbhainn dut geoidh,
 A's roin, a's eala,
 'S na h-eoin air bharra nan geug ;
 'S cha bhi thu ri d' bhed
 Gun sedl air aran,
 'S mi chòmhnaidh far am bi féidh.

BRIOGAIS MHIC RUAIRIDH.

LE ROBB DONN.

An d' fhidir, no 'n d' fhairich,
 No 'n cuala sibh,
 Co idir thug briogais
 Mhic Ruairidh leis ?
 Bha bhriogais ud againn
 An am dol a chadal,
 'S 'nuair thainig a' mhadainn
 Cha d' fhuaireadh i.

Chaidh bhriogais a stampadh,
 Am meadhon na connlaich,
 'S chaidh Uisdean a dhamhs',
 Leis na gruagaichean ;
 'Nuair dh-fhàg a chuid misg e,
 Gu'n tug e 'n sin briosgadh,
 A dh-iarraidh na briogais,
 'S cha d' fhuair e i.
 An d' fhidir, &c.

Na 'm bitheadh tu làimh ris,
 Gu 'n deanadh tu gàire,

Ged bhidheadh an siataig
 Na d' chruachanan :
 Na faiceadh tu 'dhronnag,
 'Nuair dh ionndrainn e 'pheallag,
 'S e coimhead 's gach callaid,
 'S a' suaitheachan.

An d'fhidir, &c.

Ian Mhic Eachuinn,
 Ma 's tusa thug leat i,
 Chur grabadh air peacadh
 'S air buaireadh leath' ;
 Ma 's tu a thug leat i,
 Cha ruigheadh tu leas e,
 Chaidh t-uair-sa seachad
 Mu 'n d' fhuair thu i.
 An d' fhidir, &c.

Chaitriona Nigh'n Uilleim,
 Dean briogais do 'n ghille,
 'S na cumadh sud sgillinn
 A' thuarasdal ;
 Ciod am fios nach e t-athair,
 Thug leis i g' a caitheamh,—
 Bha feum air a leithid,
 'S bha uair dheth sin.
 An d' fhidir, &c.

Briogais a' chonais,
 Chaidh chall air a' bhanais,
 Bu liutha fear fanaid
 Na fuaidheil oirr' ;
 Mur do gléidh Iain Mac-Dhòmhnuill,
 Gu pocan do 'n òr i,
 Cha robh an Us-mhòine
 Na luaidheadh i.
 An d' fhidir, &c.

Mur do ghléidh Ian Mac-Dhòmhnuill,
 Cu pocan do 'n òr i,
 Cha robh an Us-mhòine

Na ghluaiseadh i.

Mu Uileam Mac-Phàdruiig,
 Cha deanadh i stà dha,
 Cha ruigeadh i 'n àird'

Air a' chruachan dha.

An d' fhidir, &c.

Tha duine 'n Us-mhoine
 D' an ainm Ian Mac-Sheòrais,
 'S gur iongantas dhomhsa

Ma ghluais e i :

Bha i cho cumhang
 Mur cuir e i 'm mugha,
 Nach deon i ni 's modha

No buarach dha.

An d' fhidir, &c.

Na leigibh ri bràigh' e,
 'M feadh 's a bhios e mar tha e,
 Air eagal gu 'n sàraich

An luachair e ;

Na leigibh bho bhail' e
 Do mhòinteach nan coille,
 Mu 'n tig a labhallan,

'S gu'm buail i e.

An d' fhidir, &c.

Na 'm faiceadh sibh ' leithid,
 Bha bann oir' de leathair;
 Bha toll air a speathar,

'S bha tùthag air,

'S bha feum aic' air cobhair,
 Mu bhréidean a gobhail,

Far am biodh am fear odhar,
 A' suathadh rith'.
 An d' fhidir, &c.

Ach Iain Mhic-Choinnich,
 'S ann ort a bha 'n sonas,
 Ged 's mòr a bha dhonadas
     Sluaigh an so ;
 'Nuair bha thu cho sgiobalt,
 'S nach do chaill thu dad idir,
 'S gur tapaidh a' bhriogais
     A buannaich thu !
 An d' fhidir, &c.

C O I R E - C H E A T H A I C H .

LE DONNACHADH BAN.

Coire-cheathaich nan aighean siubhlach,
 'n coire rùnach, is ùrar fonn,
 'n lurach, miadh-fheurach, mìn-gheal, sùghar,
 'n lusan fluar bu chùbhraiddh leam ;
 'n molach dù-ghorm, torrach luisreagach,
 'norrach pluireanach, dlù-ghlan grinn ;
 'noin, balach, dìtheanach, cannach, mìsleanach,
 'leann a' mhìlltich, 'san lìonmhor mang.

Gu falluinn dhùinte, gu dainghean, dùbailt',
 'n mhaireas ùinne, mu'n rùsg i lòm,
 'n o'n fheur is cùl fhinne dh' fhàs na h-ùrachl,
 'n a bhàrr air lùbadh le driùchda tròm,
 'n u choire guanach nan torran uaine,
 'n bheil luibh a's luachair a suas g'a cheann ;
 'n am fasach guamach an càs a bhuanadh,
 'n am b' àite cruaidh e, 'm biodh tuath le'n suim,

Tha trusgan faoilidh air cruit an aonaich,
 Chuir sult is aoidh air gach taobh a d' chòm,
 Mìn-fheur chaorach is barraibh bhraonan,
 'S gach lus a dh' fheudadh bhi 'n aodainn thòm,
 M'an choir' is aoidheala tha ra'a fhaotain,
 A chunnaic daoine an taobl so 'n Fhraing ;
 Mur dean e caochladh, b' e 'n t-aighear saoghalt'
 Do ghilean aotrom bhi daonna ann.

'S ann m'an Ruadh-aisrigh dh'fhàs na cuairtagan,
 Clùthar, cuaicheanach, cuannar, àrd,
 Na h-uile cluaineag 's am bàrr air luasgadh,
 'S a ghaoth 'g an sguabadh a null 'sa nall :
 Bun na cìpe is bàr a' mhìlltich,
 A chuisseag dhìreach, 's an fhìteag cham ;
 Muran brioghar, 's an grunnasg lionmhòr,
 M' an chuilidh dhìomhair, am bi na suinn.

Tha sliabh na làirg an robh mac-Bhaidi,
 'Na mhothar fasaich, 's na stràchda tràm ;
 Slios na bànn-leachdainn, cha 'n i is tàire,
 'S gur tric a dh' àraich i 'n làn damh donn :
 'S na h-aighean làra nach téid a 'n bhà-thaighi,
 A bhios le 'n àlach gu h-àrd 'nan grunn,
 'S na laoigh gu h-ùiseil a là 'sa dh'oïdhche,
 'S na h-uiread cruinn diubh air druim Clach-fionn.

Do leacan chaoimhneil gu dearcach, braoileagach,
 Breac le foireagan is cruinn dearg ceann
 'N creamh 'na charaichean, am bac nan staidhrichean,
 Stacan traoineasach nach bu ghann :
 Am bearnan-bride, 's a pheighinn ríoghaill,
 'S an canach mìn-gheal, 's am mislean ann ;
 'S a h-uile mìr dheth, o'n bhun is isle
 Gu h-ionad cìrean na crìch' is àird'.

'S rìmheach còta na craige mòire,
 'S cha 'n 'eil am fòlach a' d'choir 'san àm,
 Ach mèunan còinntich, o 's e bu nòsaire,
 Air a chòmhachadh bhos a's thall :
 Na lagain chòmhnràd am bun nan srònag,
 Am bi na sòghraichean, 's neòinein fann,
 Gu bileach, feòirneineach, milis, roineagach,
 Molach, ròmach, gach seòrs a th' ann.

Tha mala għruamach, de'n bhiolar uaine,
 Mu'n h-uile fuaran a th' ann san fħonn ;
 Is doire shealbag aig bun nan garbh-chlach,
 S grinneal gainbheich' gu meanbh-gheal, pronn ;
 'Na għlugaibh plumbach air għoil gun aon teas,
 Ach coileach buirn tighin á grunnd eas lòm,
 Gach struthan uasal 'na chuailean cùl-ghorm,
 A' ruith na spūtaibh, 's na lùbaibh steoll.

Tha bradan tarra-gheal sa choire għarbhlaich,
 Tha tig'n o'n fhairge bu ghailbheach tonn,
 Le luinneis mheamnach a' ceapa mheanbhchuileag,
 Gu neo-clearbach le cham-ghob cròm :
 Air bħuinne borb, is e leum gu foirmel,
 'Na éideadħ colgħil bu ghorm-glas druim,
 Le shòilsean airgeid, gu h-itteach meana-bħreac,
 Gu lannach, dearg-bħallach, earr-gheal sliom.

S Coire'-cheathaich an t-aighearpriseil,
 S an t-àite rioghail mu'm bidht' a' sealg,
 Is bidh féidh air għiulan le làmhach fùdair,
 A' cur luaidhe dhù-ghorm gu dlù nan calg :
 An gunna gleusda, s' an cuilean eutrom,
 Gu fuileach, feumanach, treubhach, garg,
 A ruith gu siùbħlach, a gearradh shùrdag,
 S a dol g'a dhùlan ri cùrsan dearg.

Gheibhte daonnañ mu d' ghlaçaiñh faoine,
 Na h-aighean maola, na laoigh, 's na maing,
 Sud bu mhiann leinn 'am madainn ghrianaich,
 Bhi dol g' an an iarraidh, 's a fiadhach bheann,
 Ged thigeadh siontan oirnn' uisg a's dile,
 Bha seòl g'ar dìdean mu'n chrich san àm,
 An creagan iosal am bun na frìthe,
 S an leabaidh dhiona, 's mi m' shìneadh ann.

Sa'mhadainn chiuin-ghil, an àm ghomh dusgadh,
 Aig bun na stùice be 'n sùgradh leam ;
 A' chearc le sgiùcan a' gabhail tùchain,
 'S an coileach cùirteil a dùrdail cròm ;
 An dreathan sùrdail, s a ribheid chiuil aige,
 A cur nan smùid deth gu lùghor binn ;
 An druid 's am brù-dhearg, le mòran ùinich,
 Ri ceileir sunndach bu shiubhlach rann.

Bha eoin an t-sléibhe 'nan ealtain gle-ghloin,
 A' gabhail bheusan air ghéig sa choill,
 An uiseag cheutaich, 's a luinneag féin aice,
 Feadan spéiseil gu réidh a seinn :
 A chuach, 'sa sméorach, am bar nan ògan,
 A' gabhail òrain gu ceolmor binn :
 'Nuair ghoir an cuannal gu loinneil, guanach,
 'S e 's gloin' a chualas am fuaim sa 'ghleann.

'Nuair thig iad còmhla' na bheil a' d' chòirse
 De'u h-uile seòrsa bu chòir bhi ann ;
 Damh na cròice air srath na mòintich,
 'S e gabhail crònain le dreòcam àrd ;
 A' dol san fhéithe gu bras le h-éibhneas,
 A' mire-leumnaich ri éildeig dliuinn ;
 Bi sin an ribhinn a dh'fas gu mileanta,
 Foinneamh, finealta, direach, seang.

He mhaoiseach chùl-bhui air feadh na dùsluing,
 lig bun nam fiuran 'gan rùsga' lòm,
 am boc gu h-ùtluidh ri leaba chùirteil,
 e 'ga bùrach le rùdan cròm ;
 am minnean riabhach bu luime cliathach,
 e chunnein fiata, is fiadhaich ceann,
 Na chadal guamach an lagan uaigneach,
 o bhàrr na luachrach na chuairteig chruinn.

lionmhor cnuasachd a bha mu'n cuairt dut,
 àm am buain gum bu luaineachd clann,
 tional guamach, gu fearàil suairce,
 a' roinn gu h-uasal na fhuair iad ann ;
 eir-bheach na cnuacaibh, an nead na chuairteig,
 a mhil 'ga buanachd air cruaidh an tuim,
 ig seillein riabhach, breaca, srianach,
 e'n cròn cianail is fiata srann.

na cus ra' fhaotainn de chnothan caoinc,
 cha bi' iad na caochagan aotrom gann,
 ch bagait mhaola, bù taine plaoisg,
 toirt brigh à laoghan na maoth-shlait fann,
 arath nan caochan 'na dhosaibh caorainn,
 na phreasaibh caola, làn chraobh a's mheang ;
 a gallain ùra, 's na faillein dhlùtha,
 am barrach dùinte mu chùl nan crann.

ach àite timcheall nam fasach iomlan,
 am a's fion-ghleanu, 's an tuilm ga chòir :
 eall-tionail làimh ris, gu molach, tlàthail,
 e chulaidh dh'èrach an àlaich dig ;
 daimh 's h-éildean a'm madainn cheitein
 moch ag éirigh air réidhlein feòir ;
 eidhein dhearg dhiu air taobh gach leargain,
 u 'n Choire gharbhlaich, 'g an ainm an Ceo.

ORAN DO CHAIPTÉIN HUISTEIN,
LOCHLAITEIR.

LE LUTHAIS A' GHOBHAINN (CAMSHRON)
GLEANN-URCHUDAIN.

Soraidh uamsa suas 'na Bhraighe,
Dhios an uasail, shuairce, shar-mhaith,—
Choisinn buaidh gach uair 'sna blàraibh—
De 'n fhuil uasal chlann nan Gaidheal,
Anns na gruaidhean s' glainne dearsadh.

Hò, hì, hùro, hòro, heile,
Far an laidh thu, slan gun eirich!

A Chaiptein Huistein na fèile,
Tha mu dhurachdsa gn' m' eng dhut;
Leanainn thu 's gach taobh an teid thu;
Calba cruinn an t-siubhail eutrom,
Feileadh bleatach leat a b' eibhinn,
A's sporran ròmach 's òr ga sheuladh.

Hò, hì, &c.

Chìte sud thu mar bu mhiann leat,
Tighinn a mach ri maduinn ghrianach,
Fhir a' chridhe f'harsuinn fhialaidh,
Tighinn gn' faramach a dh' iasgach,
Tighinn gu cladaichean Loch Mhiachlaiddh,
Le dubhan gartach, slat a's driamlach.

Hò, hì, &c.

Bu bhinn leam bhi' g' eisdeachd 'chrònan,
Aig do fhleasgaichean ag oran,
'S tu dol a mach a' ghabhail *voyage*
'Na do bhàta ramhach ordail;
'S ur gach crann, gach ramh, a's ròp dhi,
'S cha'n fhaca mi 'san Taobh Tuath cho boidhche.

Hò, hì, &c.

Dh-aithn'inn do chas-cheum gu h-aotrom,
 Direadh ri beallach nan aonach,
 Le do phrasgan is tlachdmhor dhaoine,
 Gunna snaipe 'n glaic an laoich,
 Le do churrachd chopair a lot a' mhaoiseach,
 'S do pheileir gorm guineach 'na gurrach a dh-aon teas.

Hò, hì, &c.

Dh-aithn'inn thu a Ghàidheil chruadail,
 Direadh ri ard nam fuar bheann,
 Le d' mhiall choin ri d' shail 'san uair sin,
 'S do spainteach 's do lamh man cuairt dhi;
 'N uair bheumadh spor gheur ri cruidh leat,
 Bhiodh ful an taimh chabreach a 'frasadhl air luachair.

Hò, hì, &c.

'Nuair chromadh an curraidh a' shuil,
 Ri dronnag a' ghunna nach diultadh,
 Bhiodh an uilinn 'ga lùbadh,
 'S barramach sradagan fudair,
 Tighinn o sparradh do ludaig,
 'Nuair rachadh an teine 'san eireachd nan smuidrich,
 Bhiodh eillid na beinne 'sa ceireanan briùite.

Hò, hì, &c.

Gheibhte a' d' thalla 'nàm an fheasgair,
 Ol a's ceol aig na fleasgaich;
 Piob mhor nam feudan, toll' ga spreigeadh,
 S gach crann dhi le srann co-fhreagradh,
 Cha bu ghann dha do dhaimhean beadradh—
 Fiòn a's branndaidh o' d' laimh ga leigeadh.

Hò, rì, &c.

S ann o Chrasgaig so shuas uainn,
 Thig an gaisgeach beachdail uassal;

'S tu thug leat gach beart bu dual dut,
 A's a' dh-eachdair a bhi 'n uachdar—
 De 'n fhine 's ainmeil 's an Trobh Tuath so,
 Ailpeinich nach tais 's a chruadail!

Hò, hì, &c.

DHIA GLEIDH 'BHANRIGH.

EADAR-THEANGAICHTE LE AONGHAS DOMHNULLACH,
 GLEANN-URCHUDAIDINN.

Dhia gleidh ar Banrigh mhor,
 Beatha bhuan da'r Banrigh choir,
 Dhia gleidh 'Bhanrigh.
 Thoir buaidh dhi, 'us solas,
 Son' agus ro ghormhor;
 Fad' chum riaghladh oirnn';
 Dhia gleidh 'Bhanrigh.

A Thighearn ar Dia eirich,
 Sgap a naimhdean eitich,
 'Us leig iad sios.
 Cuir cli an droch riaghlaadh;
 Tilg sios an luib dhiabhlaidh;
 Ar dochas oirne leag:—
 Dhia gleidh 'Bhanrigh.

Dò thiodhlaig mhaith thoir dhi,
 Doirt oirre pait gun dith,
 Fad' riaghlaadh i,
 Ar reachdan dionadh i,
 Toirt dhuinn aobhar, gun sgios,
 Blì seinn le'r guth 's ar cridh,
 Dhia gleidh 'Bhanrigh.

